

2017

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SIA "AC Konsultācijas"

JELGAVAS BĒRNU SOCIĀLĀS APRŪPES CENTRA REORGANIZĀCIJAS PLĀNS

Pasūtītājs: Zemgales plānošanas reģions, Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001

Izpildītājs: SIA "AC Konsultācijas", Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048

Kontaktpersona: Projekta vadītāja Kristīne Vībane, kristine.vibane@ack.lv, tel. 67873810
Projekta koordinatore Lelde Šarķe, lelde.sarke@ack.lv, tel. 67873810

Satura rādītājs

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums	3
Ievads.....	4
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums	5
2. Esošās situācijas apraksts	8
2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta	8
2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē	10
2.3. BSAC sasniedzamība	13
2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas	14
2.5. BSAC personāls	16
2.6. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība.....	18
2.7. Iestādes budžets	19
3. Reorganizācijas risinājumi	22
3.1. Reorganizācijas risinājums turpmākā bērnu aprūpei un tai nepieciešamais finansējums.....	22
3.2. Risinājumi esošās BSAC ēkas turpmākai izmantošanai	28
3.3. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamā finansējuma avoti	30
3.4. Turpmākie darbi un galvenie atskaides punkti, laika grafiks un atbildīgie.....	37
Kopsavilkums	40
Pielikumi	43

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums

BSAC – bērnu sociālās aprūpes centrs

ES – Eiropas Savienība

ETS – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020. gadam

FT – funkcionāli traucējumi

GRT – garīga rakstura traucējumi

ĢKC – ģimenes krīzes centrs

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

ZPR – Zemgales plānošanas reģions

Deinstitucionalizācija (DI) – pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē.¹

Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums - ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās).²

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi – pakalpojumi, kas personai sniedz atbalstu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver sevī arī aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenē, uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai “jauniešu mājā”.³

¹ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

² European Expert Group on the Transition from Institutional to Family Based Care. “Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”, 28.lpp. <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf>

³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

Ievads

Pamatojoties uz starp SIA “AC Konsultācijas” un Zemgales plānošanas reģiona 2016. gada 2.decembrī noslēgto Līgumu Nr. 3-41.4/65, SIA “AC Konsultācijas” veic Zemgales plānošanas reģiona bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi (iepirkuma ID NR. ZPR2016/8). Pakalpojuma mērķis ir izstrādāt detalizētus reorganizācijas plānus astoņām Zemgales plānošanas reģionā esošām bērnu sociālās aprūpes iestādēm. Šis reorganizācijas plāns tiek izstrādāts Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centram (turpmāk tekstā – BSAC). Plāna 1.redakcijas izstrāde tika veikta no 2016. gada 2.decembra līdz 3.februārim.

Reorganizācijas plāna ietvaros veikts esošās situācijas raksturojums, sniegts reorganizācijas risinājuma attiecībā uz turpmāku bērnu aprūpi raksturojums, t.sk. iezīmējot indikatīvo darbībām nepieciešamo finansējuma apjomu un avotus. Plāna izstrādes ietvaros ir veikts esošo BSAC ēku vispārējs tehniskais apsekojums, novērtējot ēku stāvokli un identificējot nozīmīgākās vēlamās darbības attiecībā uz infrastruktūras atjaunošanu ēkās. Šo uzdevumu izpildē izmantotas vairākas datu ieguves metodes – dokumentu un statistikas datu analīze, divas diskusijas-plānošanas semināri ar pašvaldības un iestādes pārstāvjiem, BSAC darbinieku aptauja.

Šis reorganizācijas plāns sastāv no piecām nodaļām – reorganizācijas mērķa un pamatojuma, BSAC esošās situācijas apraksta, priekšlikumiem reorganizācijas risinājumiem, kopsavilkuma un pielikumiem. Esošās situācijas aprakstā ietverta informācija par BSAC – tās pamatfaktiem un vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī par BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumu reorganizācijas risinājumiem nodaļā ietverta informācija par iestādes reorganizācijas risinājumu attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta, un par risinājumiem esošās ēkas, kurās šobrīd tiek organizēta bērnu aprūpe, turpmāko izmantošanu. Abos gadījumos nodaļā apkopoti aprēķinu rezultāti par indikatīvajām investīcijām infrastruktūras izveidei vai esošās uzlabošanai un sniegta informācija par iespējamajiem finansējuma piesaistes avotiem un to apguves nosacījumiem. Nodaļas noslēgumā pievienots laika grafiks ar nozīmīgākajām aktivitātēm un atbildīgajiem.

1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums

Sociālie pakalpojumi ir iekļaujošu izaugsmi veicinošs faktors, jo tajos ieguldītie līdzekļi sekmē cilvēkkapitāla attīstību, tādējādi sniedzot vidēju un ilgtermiņa atdevi kā ekonomiskā aspektā, tā individuālā un sabiedrības līmenī kopumā.⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.-2020.gadam (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) aktualizē nepieciešamību mainīt līdzšinējo pieeju un izpratni par sociālajiem pakalpojumiem, lai tie būtu kā atbalsta instruments indivīdu aktivizēšanai, iekļaušanai sabiedrībā, izglītības sistēmā un darba tirgū.⁵ Lai uzlabotu ārpusģimenes aprūpē esoši bērnu aprūpi, Pamatnostādnēs ir definēts rīcības virziens - veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpi ģimeniskā vidē⁶ vai tai pietuvinātā pakalpojumā⁷ un sekmēt bērnu atgriešanos ģimenē.⁸ Tieši bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa - ir prioritāra attiecībā uz bērna vajadzībām.

Gadījumos, kad bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa – nav iespējama, bērns tiek ievietots bērnu ilgstošas aprūpes iestādē. Taču esošais aprūpes modelis – tā tradīcijas ir sakņojušās “vecajā aprūpes sistēmā” - nereti ir attāls no tā, kāda bērnu aprūpe būtu ģimeniskai videi pietuvinātā modelī – vienkāršiem vārdiem raksturojot, kā tas būtu situācijā ģimenē. Kā norādīts Kopīgajās Eiropas vadlīnijās pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem (“Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”), bērnu aprūpes institūcijas bieži atgādina lielas, apjomīgas iestādes, kas nav bāzētas bērna vajadzībās un kas nav tuvas ģimeniskiem apstākļiem - tām ir institūcijai raksturīgas pazīmes (depersonalizācija, rutīnas stingrība, bloku veida aprūpe, socializēšanās ierobežojumi, atkarība no iestādes).⁹ Esošie bērnu aprūpes centri nereti ir veidojušies kā iestādes ar plašiem gaitenīem, daudz dzīvojamām istabām, koncentrējot lielu bērnu skaitu vienuviet. Nereti šajās iestādēs, ņemot vērā lielās telpu platības, ir reģistrēti vairāki pakalpojuma veidi (krīzes centrs, pansionāts, pirmsskolas izglītības iestāde u.c.), bērnu mājām veidojoties pakalpojumu centrā.

Tāpēc jaunajā bērnu aprūpes modelī bērnu grupas veidojamas dzīvojamās ēkās (attiecīgi dzīvokļos daudzdzīvokļu ēkā vai privātmājās), grupas veidojamas mazas – līdz astoņiem bērniem un jauniešu māju gadījumā – līdz 12 bērniem. Tāpat rekomendējams nekoncentrēt lielu skaitu bērnu grupu vienuviet, tāpēc maksimālais grupu skaits vienā ēkā būtu 1-3 grupas. Papildus, ņemot vērā to, ka nereti novērojama situācija, kad bērnu aprūpes iestādes atrodas ārpus apdzīvotu vietu centriem, kur nav

⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 4.lpp

⁵ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 6.lpp

⁶ Ģimeniska vide - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniska vide ir īstermiņa vai ilgtermiņa aprūpes forma, kas paredz bērna augšanu ģimenē, kurā ģimenes loceklim ir piešķirtas tiesības sniegt šāda veida aprūpi un kas ir finansiāli vai citādā veidā tiek materiāli atbalstīta. (28.lpp)

⁷ Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums – pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās). (28.lpp)

⁸ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 47.lpp

⁹ Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 26.lpp

pieejami veselības, sociālie un sadzīves pakalpojumi, jauno modeli nepieciešams veidot tādos apdzīvotu vietu centros, kur ir šie pakalpojumi.

Nepieciešamību pēc pārmaiņām bērnu aprūpē papildina pētījumā par ārpusģimenes, aprūpes un adopcijas sistēmu secinātais¹⁰, ka tikai 41% no ārpusģimenes aprūpes iestādē esošajiem bērniem jūtas pilnvērtīgi sagatavoti un ir apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas. Tas nozīmē, ka vairāk nekā puse bērnu, kuri dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādē, nevēl pilnvērtīgi sagatavoti un nav apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas.¹¹

Lai palīdzētu bērniem apgūt patstāvīgai dzīvei nepieciešamās iemaņas, kā arī veicinātu individuālāku pieeju, kas ir iespējami tuva vēlamajam ģimenes modelim, kādā jādzīvo bērniem ģimenēs, mazinot institūcijas sajūtu raisošus vides apstākļus, nepieciešams mainīt pastāvošo pakalpojuma formu. Viens no risinājumiem ir jau uzsāktā jauniešu māju izveide un attīstība, kur pusaudzis apgūt zināšanas un prasmes personīgā budžeta plānošanai, māsaimniecības vadīšanai, sevis aprūpei un citām sadzīvē nepieciešamām iemaņām, kas ir būtisks priekšnoteikums sekmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iznākšanas no bērnu aprūpes iestādes.¹² Jauniešu mājas paredzētas jauniešiem vecumā no 15 gadiem. Otrs risinājums ir mazskaitlīgu bērnu grupu izveide bērniem vecumā līdz 15 gadiem (ar maksimālo bērnu skaitu vienā grupā astoņi un vienā ēkā - ne vairāk kā trīs grupām). Šis aprūpes modelis paredz iespēju veidot arī mazākas grupas - bērnu skaitu grupā, mājokļa veidu un aprūpes modeli katrai bērnu aprūpes iestādei nepieciešams izstrādāt patstāvīgi, ņemot vērā bērna vajadzības. Veidojot jaunu bērnu aprūpes modeli, ir būtiski uzsvērt, ka joprojām primāri saglabājas ģimenes nedalāmības princips.

Ņemot vērā, ka jaunajā aprūpes modelī centrālā loma ir bērnam un individuālākas pieejas radīšana, tiek plānots, ka aprūpē un rehabilitācijā iesaistītā personāla skaits iestādēs, kuras turpinās darbu, nemazināsies, jo speciālisti būs nepieciešami kvalitatīva pakalpojuma tālākai nodrošināšanai pēc pasākuma īstenošanas.¹³ Izņēmums varētu būt gadījumos, kad bērnu skaits ievērojami samazinās. Attiecībā uz jaunā pakalpojuma modeļa attīstību lielākais izaicinājums ir mainīt pašreizējo domāšanas veidu, primāri domājot par to, kā ģimenē tiktu organizēti procesi un risinātas problēmas, un mainīt pakalpojuma organizācijas veidu – sākot ar bērnu ēdināšanas organizāciju un apģērba iegādi, beidzot ar budžeta plānošanu katrai grupai un sadarbību ar citiem aprūpē iesaistītajiem speciālistiem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju, reorganizācijas plāna mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu - nosakot, vai un kā nepieciešams mainīt pakalpojumu, lai tas atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam, vai pakalpojumu ir nepieciešams saglabāt. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt

¹⁰ Pētījums „Ārpusģimenes, aprūpes (ārpusģimenes aprūpes iestādes, audžuģimenes, aizbildnība) un adopcijas sistēmas izpēte un ieteikumi tās pilnveidošanai”, 21. un 275.lpp., http://www.bti.gov.lv/lat/arpusgimenes_aprupe/statistika_un_petijumi/?doc=1877&page

¹¹ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

¹² Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

¹³ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā rodas iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu jaunas infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīgīdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli.

Gadījumā, kad plāna izstrādē tiek identificēta nepieciešamība pēc aprūpes modeļa maiņas un bērnu pārvietošanas, reorganizācijas plānā tiek raksturotas pašvaldības ieceres attiecībā uz esošās ēkas infrastruktūras turpmāku izmantošanu citu sabiedrībai vajadzīgu sociālo pakalpojumu attīstībai.¹⁴ Tāpēc šī reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros ir ne tikai apkopotas pašvaldību ieceres pakalpojumu attīstībā esošajā ēkā, bet arī apkopota detalizēta informācija par iestādes atrašanās vietu un sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, ēkas tehnisko stāvokli – tā ir palīgīdzeklis vietas potenciāla novērtēšanā.

¹⁴ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

2. Esošās situācijas apraksts

Nodaļā raksturota esošā situācija BSAC – pamatfakti par iestādi un tās vēsturi, atrašanās vietu un sasniedzamību, BSAC tuvumā esošajiem sociālajiem, veselības, izglītības un sadzīves pakalpojumiem. Nodaļas turpinājumā sniegta informācija par BSAC esošajiem bērniem un to skaita izmaiņām pēdējo (2014.-2016.) gadu laikā, BSAC personālu. Nodaļas noslēgumā iekļauta informācija par BSAC ēkas infrastruktūru, t.sk. īpašumtiesībām, kā arī par iestādes pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu.

2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta

Šajā nodaļā sniegts BSAC raksturojums, sniedzot informāciju par tā vēsturi un nodrošinātajiem pakalpojumiem, kā arī raksturojot iestādes novietojumu, to attēlojot arī grafiski.

Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centrs atrodas Zirgu ielā 47a, Jelgavā. Jelgava ir ceturtā lielākā pilsēta Latvijā pēc iedzīvotāju skaita un piektā – pēc teritorijas. Pilsētas teritorija aizņem 60,3 km², no kuriem 2,72 km² ir ūdens platības, 1,62 km² – parki, 12,64 km² – meži.¹⁵ Pēc PMLP datiem¹⁶, deklarēto iedzīvotāju skaits Jelgavā uz 01.07.2016 ir 59 314. Jelgavas pilsēta robežojas ar Jelgavas un Ozolnieku novadiem.

BSAC novietojums	
Faktiskā adrese	Zirgu iela 47A, Jelgava, LV-3001
Juridiskā adrese	Zirgu iela 47A, Jelgava, LV-3001
Iedzīvotāju skaits Jelgavā	59 314 ¹⁷
Attālums līdz pilsētas centram	1,6 km
Attālums līdz Rīgai	42 km

Tabula 1. BSAC novietojums.

¹⁵ Jelgavas pilsētas mājas lapa (2016). Jelgava skaitļos 2015. gadā. <http://www.jelgava.lv/pilseta/par-jelgavu/fakti--statistika> (skatīts 28.12.2016)

¹⁶ PMLP (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (skatīts 03.01.2017)

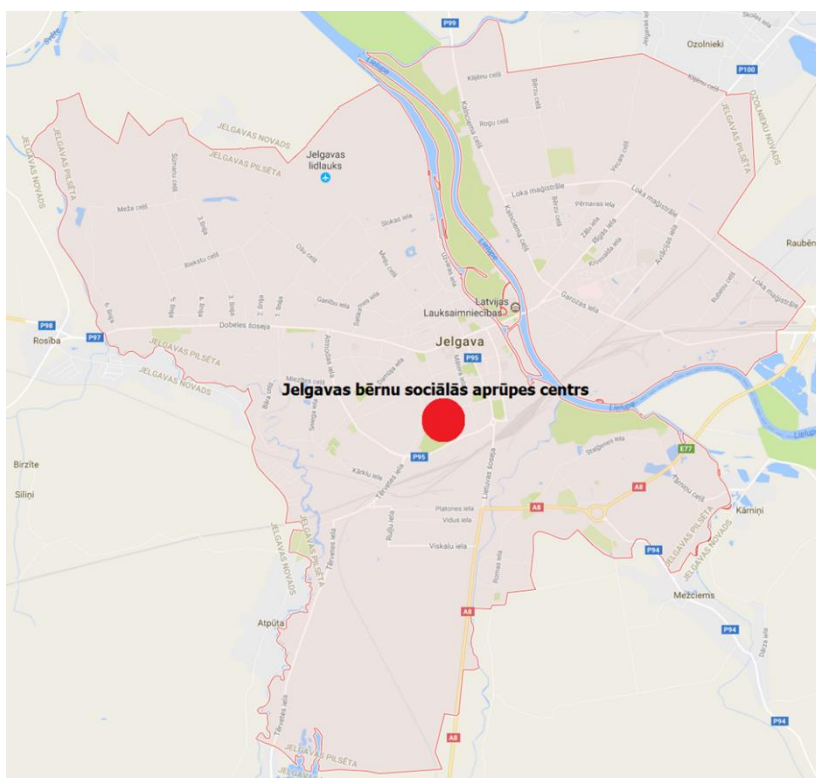
¹⁷ PMLP (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (skatīts 03.01.2017)

Attēls 1. BSAC novietojums Zemgales reģionā un Latvijā (Avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija)¹⁸

BSAC atrodas aptuveni 1,6 km attālumā no pilsētas centra, Lielupes kreisajā krastā. Iestādes novietojums attēlots kartē 2. attēlā.

Attēls 2. BSAC novietojums Jelgavā. (Avots: Google Maps)¹⁹

¹⁸ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Plānošanas reģioni <http://www.varam.gov.lv/images/text/PlanRegioni.jpg> (skatīts 22.12.2016)

¹⁹ Google Maps (2016). <https://www.google.lv/maps/> (skatīts 26.12.2016)

Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centru 1994. gadā dibinājusi Jelgavas pilsētas dome. BSAC pārraudzītājs šobrīd ir Jelgavas sociālo lietu pārvalde (JSLP)²⁰. Iestādes sniegtie sociālie pakalpojumi ir šādi:

- ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojumus ar izmitināšanu bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem;
- īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus ar izmitināšanu visu vecumu un dzimumu personām, kas cietušas no prettiesiskām darbībām, kā arī krīzes situācijā nonākušām personām (pakalpojumu sniedz Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centra struktūrvienība “Krīzes centrs”);²¹
- atelpas brīža pakalpojumu bez izmitināšanas personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem.

Iestādē sniegtie pakalpojumi ir tikai daļa no JSLP pārraudzītajiem pakalpojumiem, tie plašāk raksturoti 2.2. nodaļā.

2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Šajā nodaļā sniegta informācija par BSAC apkārtnē pieejamiem pakalpojumiem, pievēršot uzmanību sociālajiem, veselības aprūpes un sadzīves pakalpojumiem, kā arī raksturojot izglītības ieguves un brīvā laika pavadīšanas iespējas centra tuvumā. Padziļinātāk aplūkota sociālo pakalpojumu pieejamība, t.sk. sniedzot kopsavilkumu par situāciju apkārtējos novados, jo tā ir būtiska, plānojot pakalpojumu attīstību pilsētā.

2.2.1 Sociālo pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Jelgavā pieejams plašs sociālo pakalpojumu klāsts. Vislielākais sociālo pakalpojumu klāsts pieejams pilngadīgām personām ar GRT – pieejami gan ilgstošās aprūpes pakalpojumi un aprūpe mājās, gan pusceļa māja, ir vairāki dienas aprūpes centri, grupu dzīvokļi, kā arī specializētās darbnīcas. Arī pensijas vecuma personām un cilvēkiem ar fiziska rakstura invaliditāti ir nodrošināti sociālie pakalpojumi – pieejama gan ilgstošā aprūpe, gan krīzes centri, gan dienas aprūpes centri. Bērniem ilgstošās aprūpes pakalpojumus piedāvā “Centrs Elizabete”. Savukārt bērniem krīzes situācijā pakalpojumi pieejami arī radošo domu un darbu centrā “Svētelis”. Rehabilitācijas un aprūpes pakalpojumi pieejami arī personām ar redzes traucējumiem un personām ar atkarību problēmām. Visi Jelgavas sociālo pakalpojumu sniedzēji²² attēloti 1. pielikumā.

Izvērtējot sociālos pakalpojumus apkārtējos novados – Jelgavas novadā un Ozolnieku novads – secināms, ka sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar GRT, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un pensijas vecuma personām tiek piedāvāti arī **Ozolnieku novadā**. Tajā bez Ozolnieku novada Sociālā dienesta pakalpojumiem (kuri ietver aprūpi mājās invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma

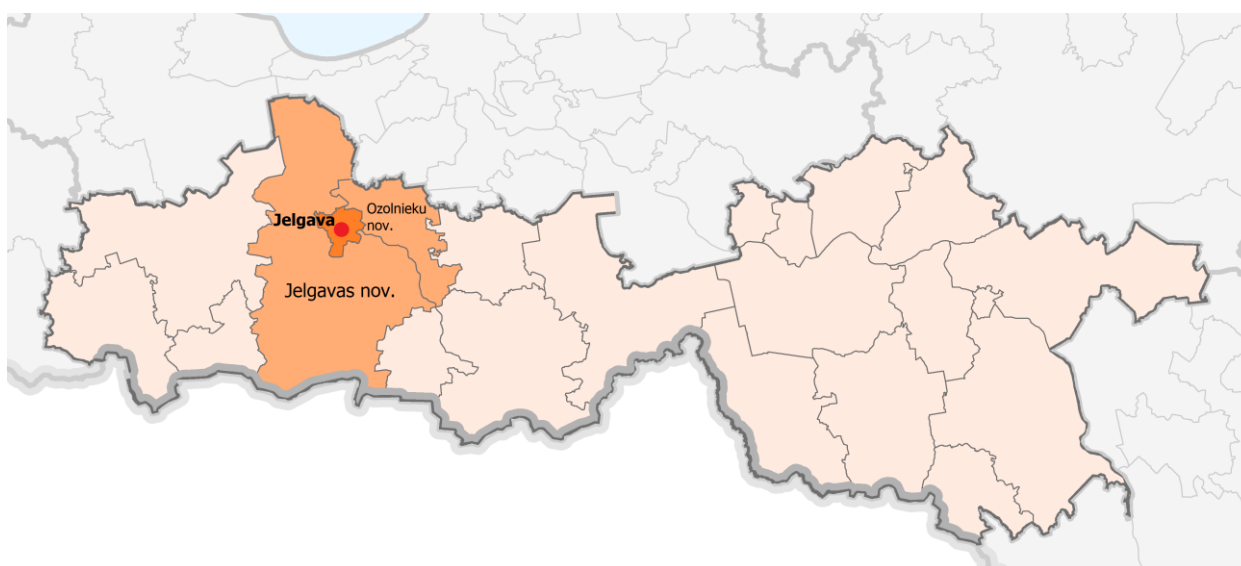
²⁰ Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde “Jelgavas sociālo lietu pārvalde” (2016). <http://jslp.jelgava.lv/> (skatīts 28.12.2016)

²¹ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

²² Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

personām), pieejami arī SAC “Zemgale” piedāvātie ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi minētajām mērķgrupām.

Arī **Jelgavas novadā** pieejami sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar GRT – ilgstošās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus šai mērķa grupai piedāvā VSAC “Zemgale” filiāle “Ziedkalne”, kas atrodas Mūrmuižā, Vilces pagastā, aptuveni 13 km attālumā no Elejas. Tomēr vairāk iestāžu Jelgavas novadā piedāvā ilgstošās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām. Tos piedāvā trīs Jelgavas novada SARC filiāles – Jaunsvirlaukas filiāle, kas atrodas Staļģenē, Kalnciema filiāle un Elejas filiāle. Tāpat Jelgavas novadā - Elejas filiāles Bērnu nodaļā un Jauniešu mājā tiek sniegti ilgstošās aprūpes pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem (pilnu sociālo pakalpojumu sarakstu apkārt esošajos novados skatīt 1.pielikumā).

Attēls 3. Jelgavas un apkārtējo novadu novietojums Zemgalē. (Avots: Zemgales plānošanas reģions)

2.2.2 Veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Veselības aprūpe. Jelgavā ir trīs vadošās ārstniecības iestādes – pilsētas slimnīca, pilsētas poliklīnika un Medicīnas sabiedrība “Optima 1”. Jelgavas poliklīnikā pieņem deviņi ģimenes ārsti, kā arī pieejamas dažādu speciālistu konsultācijas, arī zobārstu un higiēnistu pakalpojumi²³. Savukārt Medicīnas sabiedrība “Optima 1” specializējas veselības aprūpē tieši bērniem. Tur pieejams pediatrs un trīs ģimenes ārsti, kā arī zobārsts un higiēnists un dažādi speciālisti. Pieejams arī fizioterapeits.²⁴ Zemgales veselības centrā Jelgavā pieejami vēl septiņi ģimenes ārsti un seši zobārsti.²⁵ Pēc 2013. gada datiem, kopumā pilsētā ir 43 ģimenes ārstu prakses, no kurām 34 ir privātprakses.²⁶ Savukārt sekundārā veselības aprūpe pieejama

²³ Jelgavas poliklīnika. Ģimenes ārsti. <http://www.jelgavapoliklinika.lv/1/ģimenes-arsti/index.html> (skatīts 20.01.2017.)

²⁴ Medicīnas sabiedrība “Optima 1” (2016). Speciālisti un pakalpojumi. http://www.optima1.lv/?page_id=169 (skatīts 20.01.2017.)

²⁵ Zemgales veselības centrs (2016). Speciālisti <http://zvc.lv/lv/specialisti/ģimenes-arsti/> (skatīts 23.01.2017.)

²⁶ Vērzenieks, J. (2013). Jelgavas pilsētas veselības aprūpe. http://www.lbas.lv/upload/stuff/201304/jelgavas_pilsetas_veselibas_aprupe_arodbiedribai.pdf (skatīts 31.01.2017.)

Jelgavas pilsētas slimnīcā, kas ir viena no reģionālajām daudzprofilu slimnīcām, kurā ir uzņemšanas un neatliekamās palīdzības nodaļa, kā arī septiņas stacionārās nodaļas.²⁷ Zemgales veselības centrs sniedz palīdzību 25 dažādās specialitātēs – tajā ir dienas stacionārs, rehabilitācijas nodaļa, klīniskā laboratorija un citi pakalpojumi.

Sadzīves pakalpojumi. Jelgavā ir pieejams plašs sadzīves pakalpojumu klāsts. Pilsētā atrodami vairāki tirdzniecības centri – “Pilsētas pasāža”, kur pieejamas vairāk nekā 50 tirdzniecības vietas, “Vivo Centrs”, kur atrodamas vismaz 30 tirdzniecības vietas, “Kancelera nams”, kurā atrodami dažādu skolēniem nepieciešamu preču veikali, kā arī “Valdeka”, kurā ir 30 dažādi veikali.²⁸ Jelgavas centrā pieejami astoņi dažādi lielāko Latvijas banku bankomāti un ir pieejamas arī banku filiāles²⁹. Jelgavā iespējams izmantot arī sešu pasta nodaļu sniegtos pakalpojumus.³⁰ Bez tirdzniecības centriem darbojas arī daudz mazu tirdzniecības vietu un ir iespējams saņemt gan ķīmiskās tīrītavas, gan apģērbu remonta un frizētavas, gan citus sadzīves pakalpojumus.

Izglītības iespējas. 2015. gadā pilsētā bija 38 izglītības iestādes bērniem, tostarp 17 pirmsskolas izglītības iestādes, 13 vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, trīs profesionālās izglītības iestādes, četras profesionālās ievirzes izglītības iestādes un viena interešu izglītības iestāde³¹. Izglītības iespējas bērniem vērtēamas kā labas, jo iespējams mācīties Valsts ģimnāzijā, ģimnāzijā, vispārējā vidusskolas programmā, profesionālās izglītības iestādēs (Jelgavas Amatū vidusskola, Jelgavas Tehnikums, Jelgavas Mūzikas vidusskola) vai vakara maiņu vidusskolā. Tiek piedāvātas arī interešu izglītības programmas – tās pieejamas gan sporta, gan radošajā jomā (Jelgavas bērnu un jauniešu centrs „Junda”, Jelgavas Mākslas skola, Jelgavas specializētā peldēšanas skola, Jelgavas Bērnu un jaunatnes sporta skola, Jelgavas Ledus sporta skola un divas privātās interešu izglītības iestādes – Radošo domu un darbu centrs „Svētelis” un Privātā mūzikas skola “BJMK Rokskola”). Ir nodrošinātas arī vairākas speciālās izglītības programmas pamatskolas un pirmsskolas vecuma bērniem³², padarot izglītības pakalpojumus pieejamus arī bērniem ar FT.

Brīvā laika pavadīšanas iespējas. Līdzīgi kā iepriekš minēto pakalpojumu klāsts, arī brīvā laika pavadīšanas iespējas pilsētā ir plašas. Pilsētā atrodas vairāki muzeji, bibliotēkas, tostarp Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra Metodiskā bibliotēka un Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Jelgavas filiālbibliotēka.³³ Pilsētā darbojas vairāki izklaides centri, kuros iekšējās iespējas spēlēt spēles (boulings, biljards), ledus halle, ziemas periodā atvērta arī slidotava, bet apkārtnē – Ozolniekos – uzbūvēts kalns aktīvai ziemas atpūtai. Pasta salā izvietoti vairāki bērnu rotaļu laukumi, trenažieri pieaugušajiem, bet vasarās tur pieejama pludmale ar pārgājērbānās kabīnēm.

²⁷ <http://www.jpslimnica.lv/index.php/par-slimnicu/musdienas.html>

²⁸ Jelgavas reģionālais tūrisma centrs (2017). Tirdzniecības centri. <https://www.visit.jelgava.lv/turisma-pakalpojumi/kur-iepirkties> (skatīts 23.01.2017.)

²⁹ Jelgavas reģionālais tūrisma centrs (2017). Bankas automāti. <https://www.visit.jelgava.lv/noderiga-informacija/bankomati> (skatīts 23.01.2017.)

³⁰ Jelgavas reģionālais tūrisma centrs (2017). Pasta. <https://www.visit.jelgava.lv/noderiga-informacija/pasts> (skatīts 23.01.2017.)

³¹ Jelgavas pilsētas pašvaldības 2015. gada Publiskais pārskats

³² Jelgavas izglītības pārvalde <http://iip.jelgava.lv/izglitibas-iestades> (skatīts 26.01.2017)

³³ Jelgavas pilsētas bibliotēka (2017). Citas bibliotēkas. <http://www.jelgavasbiblioteka.lv/par-mums/citas-bibliotekas/jelgavas-pilseta/>

Secināms, ka BSAC tuvumā ir laba pieejamība gan sociālajiem, gan veselības, izglītības un sadzīves pakalpojumiem, kā arī brīvā laika pavadīšanas iespējām, jo BSAC atrodas tuvu Jelgavas centram, kur piedāvāto pakalpojumu klāsts ir plašs un daudzveidīgs.

2.3. BSAC sasniedzamība

Turpmāk raksturota BSAC sasniedzamība, sniedzot informāciju par autoceļiem, pa kuriem iespējams nonākt BSAC, to stāvakli un raksturojot BSAC pieejamību ar sabiedrisko transportu, tai skaitā sniedzot informāciju par apkārtnē pieejamiem sabiedriskā transporta maršrutiem.

Ceļu infrastruktūra

Jelgavai kā vienai no deviņām Latvijas Republikas nozīmes pilsētām apkārtējo ceļu infrastruktūra ir augsti attīstīta. Jelgavas pilsētas teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A8 (Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene)), kurš ir arī apzīmēts kā E77 un ir Eiropas autoceļš. Jelgavu šķērso / no pilsētas iziet tādi republikas nozīmes autoceļi kā P93 (Jelgava-Iecava), P94 (Jelgava-Staļģene-Code), P95 (Jelgava-Tērvete-Lietuvas robeža (Žagare)), P97 (Jelgava-Dobeles-Annenieki), P98 (Jelgava (Tušķi) -Tukums), P99 (Jelgava-Kalnciems) un P100 (Jelgava-Dalbe).³⁴

Jelgavas pilsētas ielu un ceļu infrastruktūra ir labā stāvoklī. Pilsētas ielu ceļa segumi tiek uzturēti labā kārtībā, kas nodrošina labu sasniedzamību visā pilsētas un piepilsētas teritorijā.

Pieejamība ar sabiedrisko transportu

Sabiedrisko transportu Jelgavas pilsētas ietvaros nodrošina vietējais pasažieru pārvadātājs SIA "Jelgavas satiksme". Tuvākā sabiedriskā transporta pietura BSAC ir "Zirgu iela", kura atrodas aptuveni 400 m attālumā no iestādes. No pieturas kursē 9. satiksmes autobuss, kas kursē maršrutā Ānes pasts – DEPO – Kastaņu iela, kā arī 16. autobuss, kas kursē maršrutā Svētes skola-Tetele. Otrā tuvākā pietura "Valsts Ģimnāzija" atrodas 650 m attālumā no BSAC. No tās kursē 2. autobuss maršrutā Tetele-Svēte un 4. autobuss maršrutā Psihoneiroloģiskā slimnīca- Meiju ceļš.³⁵ Kopumā sabiedriskā transporta pieejamība BSAC ir vērtējama kā laba, jo reisi, kas nodrošina sasaisti ar pilsētas centru, kursē visas dienas garumā.

Jelgavai ir laba sasaiste arī ar galvaspilsētu Rīgu (autobusi un vilcieni kursē regulāri visas dienas garumā) un nacionālas nozīmes attīstības centriem – Jēkabpili, Ventpili un Liepāju. No Jelgavas iespējams nokļūt arī Aucē, Elejā, Bauskā, Tukumā, Tērvetē, Dobelē un Iecavā.³⁶

Kopumā BSAC sasniedzamība ir laba, jo, pirmkārt, centrs atrodas Jelgavā, kam ir laba sasaiste ar citām apdzīvotām vietām Latvijā, un kur ir laba ceļu infrastruktūra, otrkārt, tas atrodas netālu no pilsētas centra, kuru iespējams sasniegt gan, ejot ar kājām, gan ar regulāri nodrošinātiem sabiedriskā transporta reisiem.

³⁴ Pēc Latvijas Valsts ceļi datiem. <http://lvceļi.lv/informacija-un-dati/#celu-klasifikacija> (skatīts 18.12.2016)

³⁵ un Jelgavas sabiedriskā transporta maršrutu un kustību saraksti (2016). <http://www.marsruti.lv/jelgava/index.html> (skatīts 20.12.2016)

³⁶ Jelgavas autobusu parks (2016). Maršruti un kustību saraksti. <http://www.marsruti.lv/jelgava/index.html#regionalbus/map> (skatīts 13.12.2016.)

2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas

Šajā nodaļā raksturoti BSAC esošie bērni pēc to dzimuma, vecuma, tautības, reliģiskās piederības. Nodaļā sniegta informācija par bērnu izglītību, uzturēšanās ilgumu BSAC, deklarēto adresi, dzīvi pirms nonākšanas BSAC, sociālajām saitēm ar ģimeni. Sniegta informācija arī par bērnu skaita BSAC izmaiņām pēdējo gadu (2014.-2016.) laikā, kā arī izstāšanās iemesliem.

BSAC uz 2016. gada 16. decembri ir 48 bērni – 20 meitenes un 28 zēni, no kuriem lielākā daļa jeb 36 bērni Jelgavas BSAC ir latviešu tautības, četri bērni ir krievu tautības un astoņi bērni ir romu tautības. Visi BSAC esošie bērni ir deklarēti Jelgavā. Bērni BSAC ir vecumā no diviem mēnešiem līdz 17 gadiem. Visvairāk bērnu ir vecuma grupās no septiņi līdz 11 gadi un 12-17 gadi; katrā grupā ir 17 bērni. Centrā ir 14 bērni vecumā līdz sešiem gadiem. BSAC bērniem nav reliģiskā piederība kādai noteiktai konfesijai.

Bērnu skaits	
Dzimums	
Sieviete	20
Vīrietis	28
Vecums	
0-11 mēneši	1
1-3 gadi	4
4-6 gadi	9
7-11 gadi	17
12-17 gadi	17
Tautība	
Latviešu tautība	36
Krievu tautība	4
Romu tautība	8
Izglītība	
Bērns līdz 4 gadiem - neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi	2
Vispārējās izglītības programma	30
t.sk. apgūst profesiju	-
Speciālās izglītības programma	16
t.sk. apgūst profesiju	2
Uzturēšanās ilgums BSAC	
līdz 3 mēnešiem	6
3 -11 mēneši	2
1-2 gadi	18
3-5 gadi	10
5 gadi un vairāk	12
Invaliditāte	
Ir	4
Nav	44
Kopā	48

Tabula 2. BSAC bērnus raksturojošie rādītāji.

Pirms nonākšanas Jelgavas BSAC visi bērni, izņemot mazuli, kas piedzimis BSAC audzēknei, ir dzīvojuši bioloģiskajās ģimenēs. Viens bērns pirms nonākšanas Jelgavas BSAC divus gadus ir dzīvojis audžuģimenē un viens bērns divus gadus bijis aizbildnībā. Iemesli bērnu nonākšanai BSAC galvenokārt ir alkohola pārmērīga lietošana ģimenē un vardarbība pret bērnu vai bērna pamešana novārtā, nenodrošinot bērna vajadzības. Trīs bērni izņemti no bioloģiskās ģimenes, jo atstāti veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos.

Vairāki bērni ir palikuši bez vecāku aprūpes vecāku veselības stāvokļa dēļ, t.sk. invaliditātes dēļ, kā arī vecāka atrašanās ieslodzījuma vietā dēļ. Viens bērns uzturas Jelgavas BSAC, jo piedzimis nepilngadīgiem vecākiem - institūcijas audzēkņiem.

Uz 2016. gada 16. decembri seši bērni BSAC ir ievietoti nesen, 20 bērniem uzturēšanās ilgums Jelgavas BSAC ir līdz diviem gadiem un 22 bērni centrā uzturas ilgāk par trim gadiem, no kuriem divi bērni uzturas centrā ilgāk par astoņiem gadiem un divi bērni ilgāk par 15 gadiem. Abiem bērniem, kas institūcijā uzturas 15 gadus, ir invaliditāte. Visiem bērniem, izņemot divus, ir ģimenes locekļi (vecāki vai brāļi, māsas), ar kuriem tiek uzturēts kontakts. Retāk kontakts ir ar vecākiem, kas bērniem samazina iespēju atgriezties ģimenē pie bioloģiskajiem vecākiem. Savukārt ar brāļiem un māsām, īpaši, ja visi dzīvo iestādē kopā, kontakts tiek uzturēts ciešs. Ir bērni, kuriem ir kontakts arī ar citiem radniekiem, piemēram, vecvecākiem vai tantēm un onkuļiem.

Vispārējo pirmsskolas, pamata vai vidējās izglītības programmu apgūst 30 bērni, kas veicina bērnu integrēšanos sabiedrībā, jo, ikdienu pavadot ārpus aprūpes centra vai citas institūcijas telpām, kopā ar bērniem no citām ģimenēm, viņi attīsta sociālās prasmes, kuru trūkums nereti ir par iemeslu tam, ka bērns un audžuģimene nespēj atrast kopīgu valodu. Pamata un vidējo izglītību speciālās izglītības programmās apgūst 16 bērni, no kuriem diviem bērniem – brālim un māsai – ir piešķirta invaliditāte, divi bērni apgūst vidējās speciālās izglītības programmu t.sk. profesionālās izglītības programmu, no kuriem viens studē ASV. Divi 16 gadus veci jaunieši atrodas rehabilitācijas centrā.

Bērnu skaita izmaiņas BSAC

Pēdējo trīs gadu laikā klientu skaits BSAC ir nedaudz samazinājies. Tas skaidrojams ar uzņemto bērnu skaita samazināšanos. Izstājušos bērnu skaits ir līdzīgs. Detalizētas BSAC bērnu skaita izmaiņas un to iemesli pēdējo trīs gadu laikā attēlotas 3. tabulā.

	2014	2015	2016
Uzņemto bērnu skaits	15	13	10
<i>t.sk. no citām sociālās aprūpes institūcijām</i>	3	2	3
<i>t.sk. no ģimenes</i>	12	10	6
<i>t.sk. no aizbildnības</i>	0	1	0
<i>t.sk. jaundzimušie</i>	0	0	1
Izstājušos bērnu skaits	16	15	18
<i>t.sk. atgriežoties pie vecākiem</i>	7	6	2
<i>t.sk. nonākot audžuģimenē</i>	0	0	6
<i>t.sk. adoptēti</i>	4	3	2
<i>t.sk. nonākot aizbildnībā</i>	2	2	5
<i>t.sk. uzsākot patstāvīgu dzīvi</i>	3	4	3

Tabula 3. BSAC bērnu skaita izmaiņas un to iemesli 2014.-2016. gadā.

Kā redzams 3. tabulā, pēdējo trīs gadu laikā katru gadu BSAC no jauna uzņēmis desmit līdz 15 bērnus (vidēji 13 bērnu gadā). Visvairāk bērnu uzņemti, izņemot no ģimenes, mazāk bērnu uzņemti no citām sociālās aprūpes institūcijām. Trīs gadu laikā viens bērns aprūpes iestādē uzņemts no aizbildnības un viens iemītnieks ir BSAC audzēknei dzimis mazulis. Pēdējo trīs gadu laikā no iestādes izstājušies vairāk bērni nekā uzņemti – katru gadu BSAC atstājuši no 15 līdz 18 bērnu (vidēji gadā – 16). Lielākā daļa no iestādi atstājušajiem atgriezušies pie vecākiem (vidēji pieci bērni gadā). Kopā trīs gadu laikā patstāvīgu

dzīvi uzsākuši desmit bērni, aizbildnībā nonākuši deviņi bērni un tikpat – adoptēti. Audžugimenē nonākuši seši bērni. Vidējais klientu uzturēšanās ilgums iestādē ir pieci gadi.

2.5. BSAC personāls

Šajā nodaļā raksturots BSAC personāls, raksturojot darbinieku dzimumu, vecuma un dzīvesvietas rādītājus, darba stāžu un profesijas vai amatus BSAC, kā arī izglītību. Nodaļā izklāstīti darbinieku tālākās nodarbinātības plāni – lai noskaidrotu gatavību strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālo pakalpojumu sniegšanā iestādes reorganizācijas gadījumā. Kā informācijas avots izmantota iestādes sniegtā informācija un veiktās darbinieku aptaujas rezultāti.

Jelgavas BSAC uz 2016. gada 16.decembri **kopskaitā strādā 51 darbinieks**, no kuriem bērnu ilgstošajā aprūpē iesaistīti ir **44**. Pārējie septiņi darbinieki nodarbināti BSAC struktūrvienībā “Krīzes centrs”.

No 44 BSAC darbiniekiem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 31 (kas veido 70% no darbinieku kopskaita), saimnieciski tehniskais personāls ir desmit (kas veido 23% no darbinieku kopskaita) un administratīvais personāls ir divi (kas veido 4% no darbinieku kopskaita) un viens vadītājs (1%). Iestādes vadītāja ir Maija Neilande.

Kopējais bērnu skaits ir 48 (uz 2016. gada 16. decembri). Tādējādi vidēji uz bērnu ir 0,92 darbinieki un 0,65 aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki.

Salīdzinot ar vidējo rādītāju starp visām astoņām ZPR esošajām bērnu aprūpes iestādēm (t.sk. SOS un “Centrs Elizabete”), pēc reģistrētā bērnu skaita, secināms, ka BSAC gadījumā darbinieku skaits vidēji uz vienu bērnu (0,92) ir tuvs ZPR vidējam rādītājam (0,99). Arī aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu BSAC gadījumā (0,65) ir tuvs vidējam ZPR vidējam rādītājam (0,67).

	BSAC	iestāde 1	iestāde 2	iestāde 3	iestāde 4	iestāde 5	iestāde 6	iestāde 7	ZPR vid.
Darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,92	0,95	1,26	1,05	0,60	0,81	1,72	0,63	0,99
Aprūpes darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,65	0,58	0,95	0,57	0,47	0,44	1,17	0,51	0,67

Tabula 4. Darbinieku skaits uz vienu bērnu astoņās ZPR bērnu ilgstošās aprūpes iestādēs pēc reģistrētā bērnu skaita.

Turpinājumā īsumā raksturota darbinieku izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs u.c. raksturojoši rādītāji, pamatojoties uz veiktās aptaujas rezultātiem. Aptaujā kopskaitā piedalījās **45 no 51 iestādē esošā darbinieka**, tāpēc aptaujas rezultāti attiecināmi uz aptaujātajām personām (pilnu aptaujas analīzi skatīt 2.pielikumā):

- No iestādes aptaujātajiem darbiniekiem 40 ir sievietes un pieci ir vīrieši. Līdzīgi kā citās ZPR bērnu aprūpes iestādēs, vīrieši šajā jomā ir nodarbināti skaitliski mazāk nekā sievietes. Uz citu ZPR iestāžu fona secināms, ka BSAC ir nodarbināts līdzīgs īpatsvars vīriešu – 13% (ZPR vidēji 14%).

- Darbinieki ir vecumā no 24 līdz 70 gadiem, vidējais vecums ir 48,0 gadi (salīdzinājumam vidēji ZPR – 46,3 gadi).
- Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Jelgavas pilsētā (34 darb.), bet ir arī darbinieki, kam deklarētā dzīvesvieta ir Alūksnes novads, Balvu novads, Olaines novads un Ozolnieku novads, kur katrā no šīm pašvaldībām deklarēts viens iestādes darbinieks. Sešos gadījumos darbinieku faktiskā dzīvesvieta atšķiras no deklarētās dzīvesvietas – divos gadījumos tie ir darbinieki, kuri deklarēti attālākās teritorijās - Alūksnes, Balvu novados, kuri faktiski dzīvo attiecīgi Rīgā un Jelgavā. Pārējos četros gadījumos darbinieku deklarētā dzīvesvieta ir Jelgava, Tērvetes novads un Olaines novads, un šie darbinieki faktiski dzīvo Jelgavas pilsētā, Jelgavas novadā un vienā gadījumā – Kandavas novadā. Līdz ar to secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – 15 darbinieki ikdienā uz darbu mēro līdz 3 km lielu attālumu un 12 darbinieki – 3-15 km lielu attālumu.
- Trīsdesmit septiņiem aptaujātajiem iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta – 33 darbiniekiem tā ir pilna laika slodze un četriem darbiniekiem tā ir nepilna slodze. Astoņi darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, no kuriem četriem BSAC ir pamata darbavieta un četriem – papildu darbavieta. Salīdzinot ar ZPR vidējo rādītāju, BSAC darbinieku īpatsvars, kuriem darbs BSAC ir vienīgā darbavieta (80%), ir nedaudz augstāks nekā ZPR vidēji (82%).
- Pēc darba stāža, BSAC darbiniekiem ir ļoti atšķirīgs. BSAC ir astoņi darbinieki, kas strādā mazāk nekā vienu gadu, taču daudz ir arī tādu darbinieku, kuri iestādē strādā desmit un vairāk gadus – 12, no kuriem pieci strādā iestādē ilgāk nekā 20 gadus. Stāžs darbā ar bērniem iestādes darbiniekiem vidēji ir lielāks nekā darba stāžs šajā iestādē. Sešpadsmit darbinieki strādā iestādē ilgāk nekā desmit gadus, no kuriem seši strādā ilgāk nekā 20 gadus un četri strādā ilgāk nekā 30 gadus.
- Pēc aptaujāto amata – profesijas, visvairāk iestādē ir sociālo aprūpētāju un aprūpētāju (abos gadījumos - 11). Citās profesijās iestādē nodarbinātas četri sociālie darbinieki un četras apkopējas, divi psihologi, pa vienam sētniekam, saimniecības vadītājam, galdniekam, automobiļa vadītājam, fizioterapeitam, medicīnas māsa, sociālajam pedagogam, lietvedim, direktora vietniekam, vadītājam, brīvā laika un jaunatnes lietu speciālistam, remontstrādniekam un veļas mazgātājam.
- Pēc izglītības - lielākajai daļai darbinieku iestādē ir augstākā izglītība (26) – tādās jomās, kā sociālais darbs, sociālā aprūpe, psiholoģija un pedagogija. Astoņiem darbiniekiem ir profesionālā vidējā izglītība (jomās - māksla, elektrotehnika, ēdināšana, medicīna u.c.), no kuriem trīs darbinieki strādā aprūpē. Seši darbinieki kā augstāko iegūto izglītību nosaukuši vispārējo vidējo izglītību – trīs no tiem strādā aprūpē. Un pieci darbinieki kā augstāko iegūto izglītību norādījuši pamatzglītību ieguvuši zemāku izglītības līmeni, no kuriem divi strādā aprūpē, t.sk. viens no darbiniekiem šobrīd iegūst papildu izglītību). Visiem sociālajiem aprūpētājiem, izņemot vienu, ir iegūta vismaz 1.līmeņa augstākā izglītība. Salīdzinot ar ZPR vidējo rādītāju, BSAC darbinieku ar augstāko izglītību īpatsvars (58%) ir līdzīgs reģiona vidējam rādītājam (54%).
- Atbildot uz jautājumu par papildus apmācībām, 37 aptaujātie darbinieki ir izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības. Tas ir otrs augstākais rādītājs (82%) starp visām ZPR esošajām iestādēm, kur vidējais rādītājs ir 76%. Visbiežāk – 11 reizes – minētas apmācības par bērnu tiesību aizsardzību, tam seko kursi par bērnu agresivitāti, tās cēloņiem un darbību agresīvas uzvedības mazināšanai vai darbs ar agresīviem bērniem un jauniešiem (9 reizes). Citi biežāk minēti kursi ir “Bērnu pozitīvā disciplinēšana un uzvedības korekcija” (8 reizes), “Darbs ar

bērniem un pusaudžiem ar psihiskās veselības traucējumiem”, “Darbs ar problemātisku bērnu uzvedību vai atkarīgiem jauniešiem” (7 reizes). Vairāki darbinieki apmeklējuši apmācības par bērnu aprūpi, piedalījušies pieredzes apmaiņas braucienos uz kaimiņvalstīm un uzlabojuši savas datorprasmes.

No 31 aptaujātā aprūpē iesaistītā darbinieka tikai viens ir norādījis, ka viņam nav profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācības apliecināšu dokumentu.

Ņemot vērā, ka iestādē ir plānota bērnu aprūpes modeļa reorganizācija un jaunu pakalpojumu attīstība, kā rezultātā var mainīties pieprasījums pēc speciālistiem dažādās profesiju grupās dažādu pakalpojumu sniegšanā, **aptaujā tika pētīta darbinieku gatavība strādāt ar citām mērķa grupām.**

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 28 no 45 aptaujātajiem iestādes darbiniekiem, nezina – seši. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos 23, nevēlētos pieci un nezina trīs;
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos 13 iestādes darbinieki, nezina - 18. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos desmit, nevēlētos seši un nezina 15;
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt seši iestādes darbinieki, nezina – 13. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos pieci, nevēlētos 16 un nezina desmit;
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt divi iestādes darbinieki, nezina – desmit. Aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki vēlētos divi, nevēlētos 23 un nezina seši.

Secināms, ka ar citu mērķa grupu iestādes darbinieki būtu gatavi un ieinteresēti strādāt būtiski retāk nekā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē, tomēr arī salīdzinoši liels skaits darbinieku nevēlas iestādes reorganizācijas gadījumā strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kas varētu būt skaidrojams gan ar vēlmi pēc pārmaiņām nodarbinātības jomā, gan neziņu un bažām par jauno bērnu aprūpes modeli un to, kā aprūpe tajā tiktu organizēta.

BSAC darbinieki gan darbā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē, gan darbā ar citām mērķagrupām sociālo pakalpojumu sniegšanā ir identificējuši nepieciešamo apmācību tēmas. Tās norādītas šī plāna 5.pielikumā.

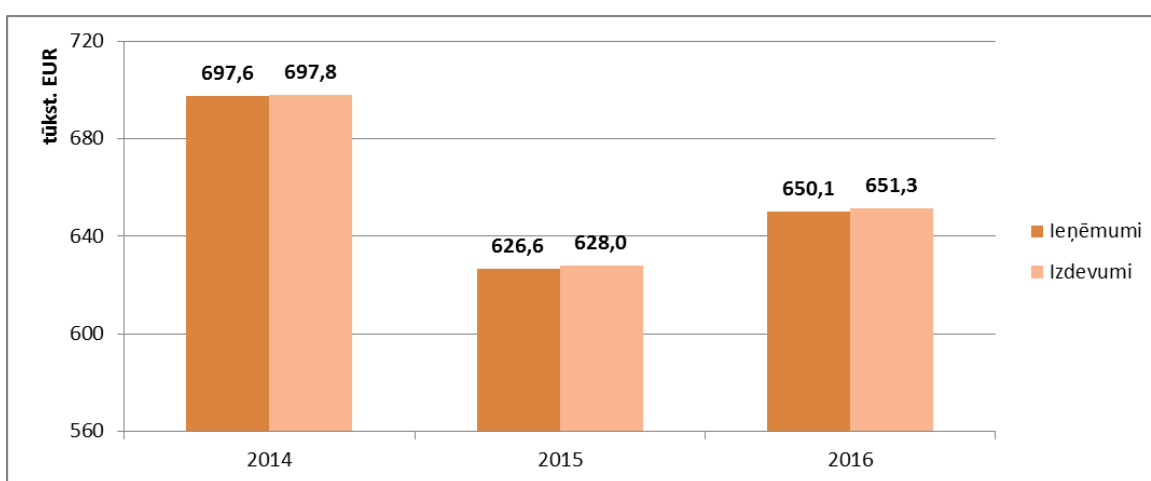
2.6. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība

Šajā nodaļā tiks sniegta informācija par BSAC infrastruktūras tehnisko stāvokli, kas noteikts, veicot tehnisko apsekošanu. Ēkas vispārējai novērtēšanai tika veikts ēkas pamatu un pagrabstāva tehniskais apsekojums, tika novērtēti arī iekštelpu un inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis. Pilns tehniskais apsekojuma akts pievienots atsevišķā pielikumā.

2.7. Iestādes budžets

Šajā apakšnodaļā sniegta informācija par BSAC budžeta izpildes tāmēm par bērnu ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojumiem³⁷, t.i., neņemot vērā ieņēmumus un izdevumus, kas tiek iekļauti „Krīzes centra” budžeta izpildes tāmēs. Informācija sniegta par budžetu periodā no 2014.gada līdz 2016. gadam, norādot ieņēmumu un izdevumu apjomu, tā dinamiku pa gadiem un struktūru sadalījumā pa lielākajām tāmes pozīcijām.

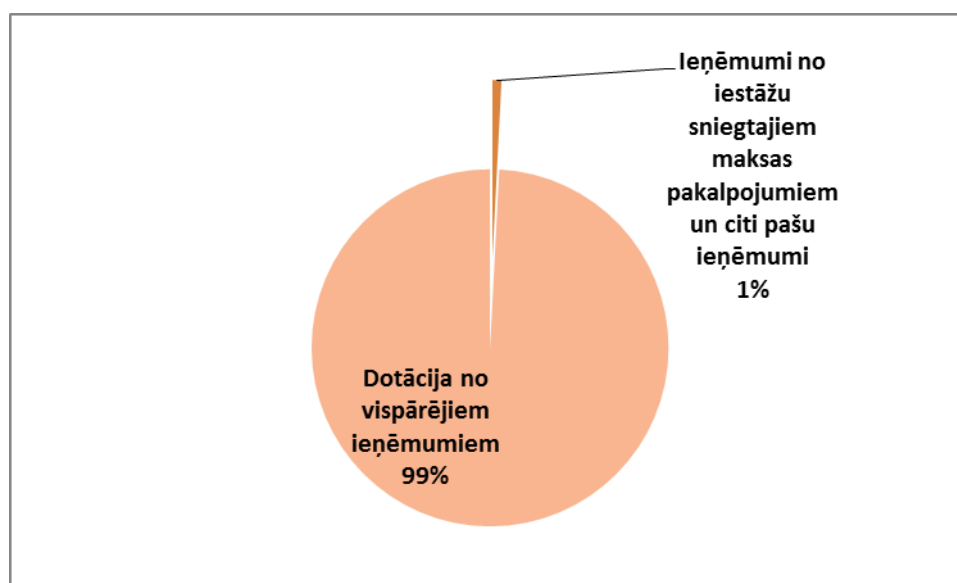
2016. gadā BSAC ieņēmumi bija 650 149 EUR, laikā no 2014. gada līdz 2016. gadam ieņēmumi samazinājušies par 7%. Savukārt izdevumi 2016. gadā bija 651 265 EUR un arī tie samazinājušies proporcionāli – par 7%. Katru gadu budžeta izdevumi nedaudz pārsniedz ieņēmumus (par 0,2% 2016. gadā), un šī starpība tiek izlīdzināta ar pašvaldības budžeta asignējumiem (finansēšana).

Attēls 3. BSAC budžeta ieņēmumu un izdevumu dinamika 2014.-2016. gadā, tūkst. EUR.

BSAC **budžeta ieņēmumus** 2016. gadā veido pašvaldības dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem (skatīt 4. attēlu).

³⁷ 2016. gada budžeta izpildes tāme uz 25.01.2017. pieejama projekta versijā. Pēc grāmatvedības sniegtās informācijas apstiprinātā tāme būs pieejama pēc 15.02.2017., budžeta izpildes dati par 2016. gadu tiks precizēti, veicot precizējumus 1.redakcijā

Attēls 5. BSAC budžeta ieņēmumu struktūra 2016. gadā, %.

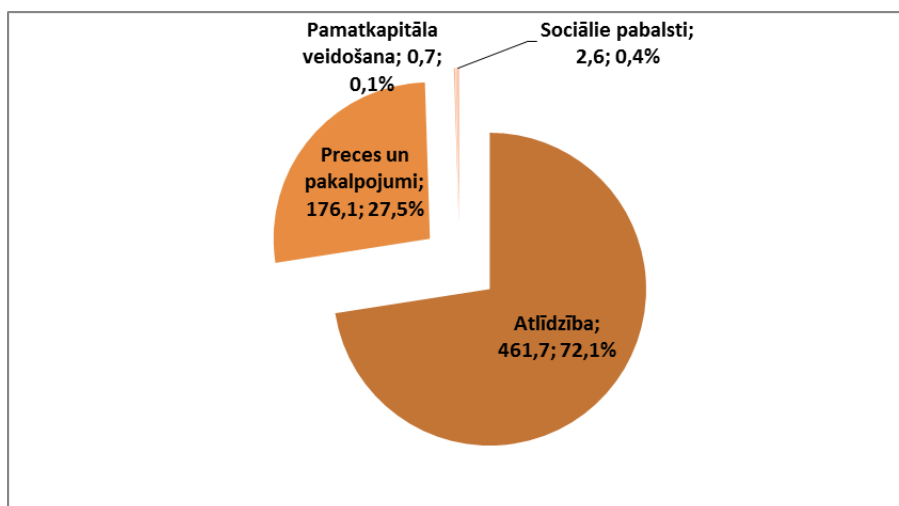
Pašvaldības dotācija ir galvenais ieņēmumu avots (99%), un tā īpatsvars pēdējo trīs gadu laikā bijis nemainīgs. Otrs ienākumu avots ir ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi, kas galvenokārt bijuši par telpu nomu un 2016. gadā arī par personu uzturēšanos sociālās aprūpes iestādēs (nakts patversme, 240 EUR apmērā). 5. tabulā attēloti BSAC ieņēmumi un to izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā.

	Gads	2014	2015	2016
Ieņēmumi		697 559	626 621	650 149
Iestādes ieņēmumi		697 559	626 621	650 149
<i>t.sk. Ieņēmumi no iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi</i>		4 822	5 000	5 240
<i>t.sk. Citur neklasificētie ieņēmumi par sniegtajiem maksas pakalpojumiem</i>		142	0	0
<i>t.sk. Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem</i>		692 595	621 621	644 909

Tabula 5. BSAC ieņēmumu struktūra un dinamika 2014.-2016. gadā, EUR.

BSAC ilgstošās aprūpes daļa saņem arī **ziedojumus**, un to apjoms 2014. gadā bija 1 500 EUR, 2015. gadā – 2 579 EUR un 2016. gadā – 2 930 EUR. Ziedojumi galvenokārt saņemti no juridiskām personām, un tie tiek izlietoti precēm un pakalpojumiem, kas nepieciešami bērnu uzturēšanai, kā arī remonta materiālu iegādei.

Iestādes budžeta **izdevumu** struktūra 2016. gadā parādīta 6.attēlā. Lielāko izdevumu daļu veido atlīdzība BSAC darbiniekiem un izdevumi par precēm un pakalpojumiem.

Attēls 6. BSAC budžeta izdevumu struktūra 2016. gadā, EUR un %.

Izdevumi par precēm un pakalpojumiem attēloti vairākās pozīcijās, no kurām lielāko daļu 2016. gadā veidoja izdevumi krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegādei (101 281 EUR jeb 58% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem). Lielāko daļu no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei 2016.gadā veidoja izdevumi valsts un pašvaldību aprūpē un apgādē esošo personu uzturēšanai – 77 344 EUR apmērā jeb 76% no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei. Lielākais īpatsvars no personu uzturēšanas izdevumiem ir ēdināšanas izdevumiem – 62 236 EUR jeb 80%. Salīdzinot ar 2015.gadu, izdevumi personu uzturēšanai samazinājušies par 17%, galvenokārt samazinoties izdevumiem mīkstā inventāra iegādei un uzturdevas kompensācijām naudā.

2016. gadā BSAC izdevumi par remontdarbiem bija 14 863 EUR jeb 8% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem. Salīdzinoši lielāki izdevumi par remontdarbiem BSAC bija 2014. gadā (53 745 EUR), jo šajā gadā tika izveidota uzbrauktuve vides pieejamības nodrošināšanai un sanitārais mezgls, tika veikti remontdarbi siltummezglā un nomainīti logi vairākās telpās.

No izdevumiem par komunālajiem pakalpojumiem (kas ir otra lielākā pozīcija starp izdevumiem par precēm un pakalpojumiem jeb 28% no šiem izdevumiem) 2016. gadā lielāko daļu veido izdevumi par apkuri (30 403 EUR jeb 61% no komunālo pakalpojumu izdevumiem), kam seko izdevumi par elektroenerģiju (9 648 EUR jeb 19%) un izdevumi par ūdeni un kanalizāciju (5 091 jeb 10%). Šo izdevumu ar katru gadu ir nedaudz samazinājies (vidēji par aptuveni 10%), jo veiktie remontdarbi samazinājuši enerģijas patēriņu. Izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un izmaiņas detalizētāk attēlotas 6. tabulā.

Gads	2014	2015	2016
Izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem	62 271	52 271	49 508
<i>t.sk. Izdevumi par apkuri</i>	42 003	32 003	30 403
<i>t.sk. Izdevumi par ūdeni un kanalizāciju</i>	5 691	5 691	5 091
<i>t.sk. Izdevumi par elektroenerģiju</i>	10 529	10 529	9 648
<i>t.sk. Izdevumi par atkritumu izvešanu</i>	4 048	4 048	4 366

Tabula 6. BSAC izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un dinamika 2014.-2016. gadā, EUR.

3. Reorganizācijas risinājumi

Nodaļas pirmajā apakšnodaļā ietverta informācija par iestādes vīziju attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi reorganizācijas gadījumā, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta un kāds varētu būt indikatīvais aprūpes modelis un nepieciešamās investīcijas. Nodaļas otrajā apakšnodaļā ir raksturota attīstības iecere attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā BSAC ēkā. Trešajā apakšnodaļā ir sniegti priekšlikumi par reorganizācijas veikšanai – gan attiecībā uz bērnu aprūpi, gan pakalpojuma attīstību esošajā ēkā – nepieciešamā finansējuma piesaistes iespējām. Visbeidzot, ceturtajā nodaļā sniegts indikatīvs projekta īstenošanas laika grafiks ar veicamajām darbībām, termiņiem un atbildīgajiem.

3.1. Reorganizācijas risinājums turpmākā bērnu aprūpei un tai nepieciešamais finansējums

Šajā apakšnodaļā ietverta informācija par reorganizācijas risinājumu bērnu aprūpei nākotnē, raksturojot identificētos risinājumus pakalpojuma pietuvināšanai ģimeniskās vides modelim – organizējot aprūpi jaunā formā. Apakšnodaļā pie identificētajiem risinājumiem sniegtas indikatīvas izmaksu aplēses nepieciešamajiem infrastruktūras pielāgojumiem un izveidei jauna aprūpes modeļa nodrošināšanai. Izmaksas ir indikatīvas – precīzus ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Šobrīd bērnu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums tiek sniegts Zirgu ielā 47a, Jelgavā. Ēkas kopējā platība ir 3664 m², bērnu ilgstošai aprūpei tiek izmantota lielākā daļa ēkas – 2886 m². Atlikušajā ēkas daļā tiek sniegts dienas centra pakalpojums pilngadīgām personām ar smagiem FT, pakalpojums krīzes situācijā nonākušām personām un pakalpojums “atelpas brīdis”. Attiecībā uz bērnu aprūpes reorganizāciju, BSAC un pašvaldība ir identificējusi divus risinājumus – pirmais paredz dzīvokļu daudzdzīvokļu ēkā izveidi, otrs – jaunu kotedžas privātmāju būvniecību. Pēc BSAC uzskatiem, ņemot vērā bērnu vajadzības un viņu aprūpes specifiku, rekomendējams bērnu aprūpi attīstīt privātmājās. Tādēļ šis risinājums tiek pieņemts kā pamatscenārijs. Administrācija tiks saglabāta esošajā ēkā – esošajā platībā (38,2 m²).

Šobrīd pašvaldības īpašumā nav zemes kotedžas tipa māju būvniecībai, tomēr nākotnē pašvaldība izskata iespēju zemi iegādāties un veikt būvdarbus. Ņemot vērā, ka konkrēts zemes gabals iegādei uz šo brīdi vēl nav izvēlēts, aprēķinu un indikatīvā nepieciešamā finansējuma noteikšanai reorganizācijas plāna izstrādātāji, balstoties uz LATIO veikto mājokļu tirgus pārskatu par 2016.gada III ceturksni³⁸, pieņem, ka vidējā apbūves zemes gabala iegādes cena būtu 10 EUR/m². Ņemot vērā, ka nav izstrādāts telpu plāns un tehniskais projekts privātmājas būvniecībai, plāna autori pieņem, ka vienas šādas kotedžas tipa privātmājas kopējā platība varētu veidot 230 m² (pieņēmums veikts, balstoties uz citu ZPR iestāžu ar šādi attīstītu pakalpojumu, pieredzes izpēti), savukārt nepieciešamā zemes gabala kopējā platība uz ēku veidotu 1000 m². Tiek pieņemts, ka būvniecības izmaksas veidotu 1000m² EUR.

³⁸ LATIO. Mājokļu tirgus pārskatu par 2016.gada III ceturksni. (skatīts 9.01.2017), <http://latio.lv/lv/pakalpojumi/tirgus-analize/majoklu-tirgus/144/latio-majoklu-tirgus-parskats-2016-q3.pdf>

Ņemot vērā, ka uz šo brīdi nav iespējams identificēt, cik lielam skaitam bērnu aprūpes pakalpojums nākotnē ir nepieciešams, tiek izskatītas divas alternatīvas – viena paredz trīs grupu un attiecīgi trīs privātmāju būvniecību, otra alternatīva paredz piecu grupu un attiecīgi piecu privātmāju būvniecību. Primāri BSAC un pašvaldība tiecas uz pirmās alternatīvas īstenošanu, pārejas periodā uz jauno aprūpes modeli jeb periodā līdz 2022. gadam aktīvi piesaistot audžuģimenes.

3.1.1. Alternatīvu izvērstāks raksturojums

1. alternatīva: Trīs bērnu grupu izveide

Šajā alternatīvā, kurā tiktu attīstītas trīs grupas, maksimālā kapacitāte bērnu uzņemšanai būtu 24 (trīs grupas – katrā astoņi bērni). Šobrīd reorganizācijas plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka indikatīvais aprūpētāju skaits uz vienu grupu ir 6,3 pilnas slodzes, kas nozīmē, ka 12 stundas diennaktī vienlaikus grupā būtu divi aprūpētāji un 12 stundas grupā būtu viens aprūpētājs, kā arī uz visām grupām būtu divi pilnas slodzes darbinieki, kas aizvietotu darbinieku prombūtnē (darbnespēja, atvaļinājums, apmācības), palīdzētu specifiskās situācijās (aizvestu un atvestu bērnu uz tikšanos ar bioloģiskajiem vecākiem, nogādātu uz speciālistu konsultācijām u.c.). Papildus bērnu aprūpē un rehabilitācijā nepieciešams iesaistīt citus speciālistus, kā sociālo darbinieku, psihologu, fizioterapeitu un medicīnas māsu. Plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka šie speciālisti varētu būt kopīgi visām bērnu grupām – esot nodarbināti pilna laika slodzē, kopā veidojot četras slodzes.

Administratīvā, t.sk. vadības, personāla skaits paliktu nemainīgs – trīs darbinieki. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – ņemot vērā jaunā modeļa specifiku (vairākus darbus iespējams paveikt grupā “uz vietas” – uzkopt, gatavot ēst u.c.), plāna izstrādātāji prognozē, ka saimnieciski tehniskā personāla skaits jaunajā aprūpes modelī samazinātos, salīdzinot ar šo brīdi. Aprēķinos tiek pieņemts, ka šīs alternatīvas gadījumā varētu būt nepieciešams automobiļa vadītājs, saimniecības vadītājs, remontstrādnieks un apkopēja uz pusslodzi ģenerālās uzkopšanas veikšanai), kopā veidojot 3,5 pilna laika slodzes.

Jāņem vērā, ka iepriekš raksturotā informācija par aprūpes nodrošināšanai nepieciešamo personālu ir indikatīva un to nepieciešams precizēt reorganizācijas gaitā, atbilstoši BSAC identificētajām vajadzībām.

		PIRMS	1. ALT
PERSONĀLS	<i>personas</i>	44	31,4
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	31	24,9
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	10	3,5
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	48	24
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaits</i>	0,92	1,31
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	2886	728
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	60	30

Tabula 7. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits, izmantojamā platība pirms un pēc projekta īstenošanas (Alternatīva 1).

2. alternatīva: Piecu bērnu grupu izveide

Šajā alternatīvā, kurā tiktu attīstītas piecas grupas, maksimālā kapacitāte bērnu uzņemšanai būtu 40 (piecas grupas – katrā astoņi bērni). Šobrīd reorganizācijas plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka indikatīvais aprūpētāju skaits uz vienu grupu ir 6,3 pilnas slodzes, kas nozīmē, ka 12 stundas diennaktī vienlaikus grupā būtu divi aprūpētāji un 12 stundas grupā būtu viens aprūpētājs, kā arī uz visām grupām būtu trīs pilnas slodzes darbinieki (atšķirībā no diviem 1.alternatīvā), kas aizvietotu darbinieku prombūtnē (darbnespēja, atvaļinājums, apmācības), palīdzētu specifiskās situācijās (aizvestu un atvestu bērnu uz tikšanos ar bioloģiskajiem vecākiem, nogādātu uz speciālistu konsultācijām u.c.). Papildus, līdzīgi kā 1.alternatīvā, bērnu aprūpē un rehabilitācijā nepieciešams iesaistīt citus speciālistus, kā sociālo darbinieku, psihologu, fizioterapeitu un medicīnas māsu. Plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka šie speciālisti varētu būt kopīgi visām bērnu grupām – esot nodarbināti pilna laika slodzē, kopā veidojot 4 slodzes.

Administratīvā, t.sk. vadības, personāla skaits paliktu nemainīgs – trīs darbinieki. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – atšķirībā no 1.alternatīvas tiek pieņemts, ka varētu būt nepieciešami divi automobiļa vadītāji, viens saimniecības vadītājs, remontstrādnieks un apkopēja uz pusslodzi (ģenerālās uzkopšanas veikšanai), kopā veidojot 4,5 pilna laika slodzes.

Jāņem vērā, ka iepriekš raksturotā informācija par aprūpes nodrošināšanai nepieciešamo personālu ir indikatīva un to nepieciešams precizēt reorganizācijas gaitā, atbilstoši BSAC identificētajām vajadzībām.

		PIRMS	2. ALT
PERSONĀLS	<i>personas</i>	44	46
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	31	39
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	10	5
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	48	40
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaits</i>	0,92	1,15
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	2886	1188
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	60	30

Tabula 8. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits, izmantojamā platība pirms un pēc projekta īstenošanas (Alternatīva 2).

3.1.2. Indikatīvais bērnu aprūpes reorganizācijai nepieciešamais finansējums

Turpinājumā apkopotī indikatīvi aprēķinu rezultāti par nepieciešamajām investīcijām un infrastruktūras uzturēšanas izmaksām bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai abu alternatīvu gadījumā. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai;
- Infrastruktūras platības un to uzturēšanas izmaksu bērnu aprūpes nodrošināšanai salīdzinājums pirms un pēc projekta realizācijas;
- Darbaspēka atalgojuma izmaiņas pirms un pēc projekta realizācijas.

Analizētās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas ietver šādas izmaksu pozīcijas:

- Izdevumi komunālajiem pakalpojumiem (apkure, elektroenerģija, ūdens un kanalizācijas izmaksas un citu komunālo pakalpojumu izmaksas);

- Izdevumi infrastruktūras uzturēšanai (kārtējie remontdarbi un uzturēšanas pakalpojumi un materiāli);
- Papildus apskatīti un salīdzināti personāla atalgojuma izdevumi bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai pirms un pēc projekta realizēšanas. Ņemot vērā, ka uz šī plāna 1.redakcijas izstrādes brīdi jaunais bērnu aprūpes modelis iestādē vēl tiek izstrādāts (t.sk. precīzs personāla un slodžu sadalījums uz katru grupu), aprēķinos izmantotais nepieciešamais darbinieku skaits ir pieņemts indikatīvi un raksturots iepriekš šajā nodaļā.

Turpinājumā sniegti aprēķinu rezultāti iepriekš par iepriekš minētajām pozīcijām - sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei) un uzturēšanas izmaksas, darbaspēka izmaksas.

Indikatīvās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei)

Tabulā 9. un tabulā 10. ir attēloti galvenie infrastruktūras atjaunošanas un izveides izmaksu pieņēmumi, kā arī infrastruktūras platības. Salīdzinot alternatīvas, var secināt, ka abās alternatīvās investīciju apjoms uz vienu bērnu ir līdzvērtīgs 31 tūkst. EUR apmērā (tiek ņemtas vērā gan investīcijas jaunbūvējamām ēkām, gan tā investīciju daļa, kas attiecināma uz esošo ēku – 38 m² administrācijas platībām). Pirmā alternatīva paredz 742 tūkst. EUR investīcijas bērnu aprūpei, savukārt 2. alternatīva – 1,2 milj. EUR, kas ir par 65% vairāk.

INVESTĪCIJAS (1. ALTERNATĪVA)	EUR/m2	m2	EUR
Atjaunošanas izmaksas (esošā ēka bērnu aprūpei)	600	38	22 920
Jaunas ēkas būvniecība	1 000	690	690 000
Zemes iegāde	10	3 000	30 000
Investīcijas bērnu aprūpei (dzīvojamā platība)	-	728	742 920

INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu skaits	m2/bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	24	30	30 955

Tabula 9. 1. Alternatīvas investīciju izmaksas

INVESTĪCIJAS (2. ALTERNATĪVA)	EUR/m2	m2	EUR
Atjaunošanas izmaksas (esošā ēka bērnu aprūpei)	600	38	22 920
Jaunas ēkas būvniecība	1 000	1 150	1 150 000
Zemes iegāde	10	5 000	50 000
Investīcijas bērnu aprūpei (dzīvojamā platība)		1 188	1 222 920

INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu skaits	m2/bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	40	30	30 573

Tabula 10. 2. Alternatīvas investīciju izmaksas

Bērnu aprūpes pakalpojumu sociālās infrastruktūras attīstībai ir iespējams piesaistīt finansējumu līdz 85% apmērā no ERAF (SAM 9.3.1. ietvaros).

Uzturēšanas un personāla izmaksas

Aprēķinot un salīdzinot infrastruktūras uzturēšanas izmaksas pirms un pēc projekta realizēšanas, tiek izmantoti šādi pieņēmumi esošās situācijas raksturošanai:

- Esošās situācijas komunālo pakalpojumu izmaksas ir balstītas uz pēdējo trīs gadu vidējiem izmaksu datiem;
- Esošās situācijas Infrastruktūras uzturēšanas un remonta izdevumi ir balstīti uz pēdējo trīs gadu vidējiem izmaksu datiem;
- Personāla izmaksas esošās situācijas raksturošanai ir balstītas uz 2016. gada datiem.

Pieņēmumi uzturēšanas izmaksu prognozēšanai esošajai infrastruktūrai (šajā gadījumā attiecināms uz ēkas daļu, kur atrodas administrācija) pēc atjaunošanas un infrastruktūras uzlabošanas pasākumu veikšanas:

- apkures izmaksu samazinājums par 60%,
- elektroenerģijas izmaksu samazinājums par 15%,
- remontdarbu izmaksu samazinājums par 60%.

Pieņēmumi energoefektivitātei jaunajām ēkām:

- siltumenerģijas patēriņš – 40 kWh/m² gadā; siltumenerģijas tarifs – 50,48 EUR/MWh³⁹;
- elektroenerģijas patēriņš – 30 kWh/m² gadā; elektroenerģijas tarifs 115 EUR/MWh;
- infrastruktūras uzturēšanas un remontdarbu izmaksas – 2,00 EUR/m² gadā.

Ūdens un kanalizācijas izdevumu, kā arī citi komunālo pakalpojumu izdevumi nākotnē ir prognozēti proporcionāli infrastruktūru izmantojošo personu skaitam pielietojot koeficientu 0,5.

Pieņēmumi personāla izmaksu prognozēšanai:

- Aprūpes personāla vidējā bruto algas likme – 3,80 EUR/h (164 h mēnesī);
- Aprūpes personāla vidējā bruto algas likme – 2,75 EUR/h (164 h mēnesī).

Ņemot vērā augstākminētos pieņēmumus, tabulā 10. ir attēlots uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums ar situāciju pirms un pēc projekta realizēšanas. Rezultāti uzrāda, ka gan 1. alternatīva, gan 2. alternatīva ļaus samazināt infrastruktūras uzturēšanas un personāla izmaksas bērnu aprūpes vajadzību nodrošināšanai gada kopsummā, bet izmaksas uz vienu bērnu gadā pieaugs par 40% 1. alternatīvas gadījumā un par 14 % 2. alternatīvas gadījumā. Tiek prognozēts, ka uzturēšanas izdevumi samazināsies par vidēji 81 %, savukārt personāla izdevumi 1. alternatīvā samazināsies par 21 %, bet 2. alternatīvā pieaugs par 7% (skatīt tabulu Nr. 11). Personāla izmaksu pieaugums skaidrojams par lielāku bērnu grupu skaitu 2. alternatīvā.

³⁹ Jelgavas pilsētas tarifs, 2017. gada janvāra dati

IZMAKSAS	MĒRV.	ESOŠĀ SITUĀCIJA	ALT.1	ALT.2	ALT.1, % izmaiņas	ALT.2, % izmaiņas
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	76 530	12 475	17 146	-84%	-78%
Personāla izmaksas	EUR/gadā	472 408	372 552	504 939	-21%	7%
Kopā	EUR/gadā	548 938	395 528	532 543	-30%	-5%
Uzturēšanas izmaksas	EUR/bērnu	1 594	520	429	-67%	-73%
Personāla izmaksas	EUR/bērnu	9 842	15 523	12 623	58%	28%
Kopā	EUR/bērnu	11 436	16 043	13 052	40%	14%

Tabula 11. Uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums pirms un pēc projekta realizēšanas, EUR/ gadā un EUR/bērnu.

Lai arī kopumā apskatāmās izmaksas uz vienu bērnu pieaug, atsevišķi izdalot uzturēšanas izmaksas – tās uz vienu bērnu samazinās par vidēji 70% abos alternatīvu gadījumos, kas norāda uz optimāli izmantotu infrastruktūru nākotnes scenārijos.

Lai arī infrastruktūras attīstīšanas un atjaunošanas īstenošanai ir nepieciešami ieguldījumi, kas bērnu aprūpei veido 728 tūkst. EUR (1. alternatīva) un 1,2 milj. EUR (2. alternatīva), to kalpošanas laiks ir vidēji 20 gadi. Gadījumā, ja bērnu aprūpes reorganizācijai izdotos piesaistīt līdzfinansējumu līdz 85%⁴⁰, izdalot pašu ieguldītos investīcijām nepieciešamos līdzekļus 20 gadu periodam, papildus ieguldījumu apjoms gadā ir zemāks, nekā ikgadējie ietaupījumi no uzturēšanas izmaksām un darbaspēka atalgojuma. Kopumā 1. alternatīvā ietaupītās izmaksas gadā veidos 148 tūkst. EUR, ko veido gan ietaupījumi uzturēšanas izdevumos, gan darbaspēka atalgojuma samazinājums. Savukārt, 2. alternatīvā ir paredzams darbaspēka izmaksu pieaugums, kas, summējoties kopā ar infrastruktūras ieguldījuma gada izmaksām, ir lielāks kā uzturēšanas izmaksu samazinājums, kopsummā veidojot izmaksu samazinājumu 1,9 tūkst. EUR apmērā.

Izmaksas un ieguldījumi	ESOŠĀ SITUĀCIJA	ALT.1	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi bērnu aprūpei	EUR	742 920	
Pašu ieguldījums bērnu aprūpei	EUR	308 520	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	15 426	15 426
Darbaspēks	EUR/gadā	472 408	(99 856)
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	76 530	(64 055)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	548 938	(148 485)

Tabula 12. Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā bērnu aprūpes nodrošināšanai 1. alternatīvai.

Izmaksas un ieguldījumi	ESOŠĀ SITUĀCIJA	ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi bērnu aprūpei	EUR	1 222 920	
Pašu ieguldījums bērnu aprūpei	EUR	498 920	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	24 946	24 946
Darbaspēks	EUR/gadā	504 939	32 531
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	17 146	(59 384)

⁴⁰ Ņemot vērā, ka ERAF līdzfinansējumam uz vienu bērnu būs izmaksu sliekšnis, patiesais līdzfinansējuma apmērs no kopsummas būs zemāks

Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	548 938	557 489	(1 907)
-------------------------------------	-----------------	----------------	----------------	----------------

Tabula 13. Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā bērnu aprūpes nodrošināšanai 2. alternatīvai.

Bez līdzfinansējuma 1. alternatīvā ietaupītās izmaksas gadā veidotu 126,7 tūkst. EUR, ko veido gan ietaupījumi uzturēšanas izdevumos, gan darbaspēka atalgojuma samazinājums (14.tabula). Savukārt, 2. alternatīvā ir paredzams darbaspēka izmaksu pieaugums, kas, summējoties kopā ar infrastruktūras ieguldījuma gada izmaksām, ir lielāks nekā uzturēšanas izmaksu ietaupījums, kopsummā veidojot izmaksu palielinājumu 34,3 tūkst. EUR apmērā ik gadu (15.tabula).

Izmaksas un ieguldījumi		ESOŠĀ SITUĀCIJA	ALT.1	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi bērnu aprūpei	EUR		742 920	
Pašu ieguldījums, 15% (20 gadiem)	EUR/gadā		37 146	37 146
Darbaspēks	EUR/gadā	472 408	372 552	(99 856)
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	76 530	12 475	(64 055)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	548 938	422 173	(126 765)

Tabula 14. Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā bērnu aprūpes nodrošināšanai 1.alternatīvai bez līdzfinansējuma.

Izmaksas un ieguldījumi		ESOŠĀ SITUĀCIJA	ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi bērnu aprūpei	EUR		1 222 920	
Pašu ieguldījums, 15% (20 gadiem)	EUR/gadā		61 146	61 146
Darbaspēks	EUR/gadā	472 408	504 939	32 531
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	76 530	17 146	(59 384)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	548 938	583 231	34 293

Tabula 15. Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā bērnu aprūpes nodrošināšanai 2.alternatīvai bez līdzfinansējuma.

3.2. Risinājumi esošās BSAC ēkas turpmākai izmantošanai

Šajā apakšnodaļā apskatīti indikatīvie risinājumi esošās BSAC ēkas turpmākai izmantošanai pēc BSAC reorganizācijas, indikatīvais nepieciešamais ieguldījumu apmērs ēkas infrastruktūras uzlabošanai, kas būs korigējami reorganizācijas plāna un DI plāna izstrādes laikā.

BSAC ēkā Zirgu ielā 47a, kuras kopējā platība ir 3664,1 m², tiks attīstīts daudzfunkcionālu sociālo pakalpojumu centru, kurā vienkopus būs pieejami deviņi sociālie pakalpojumi, kā arī BSAC administrācija. Indikatīvo pakalpojumu raksturojums sniegts turpmāk.

1. Atelpas brīdis bērniem ar FT ir pakalpojums, kas jau šobrīd tiek sniegts BSAC ēkā. Nākotnē šim pakalpojumam pieprasījums, iespējams, augs, jo pēc bērnu ar FT individuālo vajadzību izvērtēšanas ZPR projekta "Atver sirdi Zemgalē" ietvaros, vecāku informētība un izpratne par šo pakalpojumu pieaugs, kā rezultātā var palielināties pieprasījums pēc pakalpojuma. Pakalpojumu nepieciešams attīstīt tā, lai to būtu iespējams sniegt kā diennakts pakalpojumu visu gadu.

2. Atelpas brīdis pilngadīgām personām ar GRT ir pakalpojums, ko nākotnē nepieciešams attīstīt, jo līdzīgi kā “atelpas brīža” pakalpojums bērniem ar FT, arī šis pakalpojums reģionā varētu kļūt pieprasīts individuālo vajadzību izvērtēšanas.
3. Dienas centrs personām ar GRT, ir pakalpojums, kas šobrīd Jelgavā darbojas kā JSLP struktūrvienība Pulkveža O. Kalpaka ielā 9. Reorganizācijas gadījumā pakalpojums tiktu pārcelts uz daudzfunkcionālo centru Zirgu ielā 47a.
4. Dienas centrs pilngadīgām personām ar smagiem FT pašreiz atrodas BSAC telpās Zirgu ielā 47a un aizņem 141,7 m² platību. Reorganizācijas gadījumā pakalpojums tiktu atstāts daudzfunkcionālā centra telpās. Šobrīd dienas centrā tiek piedāvāti pakalpojumi gan klientiem, kam ir nepieciešams atbalsts pašaprūpē, gan klientiem, kam atbalsts pašaprūpē nav nepieciešams.
5. Krīzes centra pakalpojums šobrīd atrodas BSAC telpās Zirgu ielā 47a un pašlaik aizņem 323,21 m² platību. BSAC reorganizācijas gadījumā pakalpojumu plānots turpināt sniegt BSAC telpās, paplašinot centra kapacitāti.
6. Psihologa konsultācijas ir pakalpojums, kas šobrīd tiek sniegts BSAC telpās. Nākotnē pašvaldība apsver iespēju piesaistīt papildu speciālistus šī pakalpojuma nodrošināšanai.
7. Specializētās darbnīcas personām ar GRT, ir pakalpojums, ko pašvaldība nākotnē apsver attīstīt, jo pilsētā un apkārtējos novados gaidāms lielāks pieprasījums pēc šī pakalpojuma līdz ar personu ar GRT individuālo vajadzību izvērtēšanas noslēgumu un mērķa grupas vajadzību apzināšanu.
8. Atbalsta grupas kā pakalpojums darbojas arī šobrīd, tomēr pašvaldība lēš, ka nākotnē šo pakalpojumu būtu nepieciešams paplašināt.
9. Bērnu pieskatīšanas pakalpojums. Pašvaldība apsver, ka līdz ar augstāk minēto pakalpojumu attīstību daudzfunkcionālajā centrā, iespējams, rastos pieprasījums pēc bērnu pieskatīšanas pakalpojuma, kamēr vecāki apmeklē speciālistu konsultācijas.
10. BSAC administrācija.

Daudzfunkcionāla sociālo pakalpojumu centra izveide Jelgavā būtu labs risinājums gan no pakalpojumu administrēšanas viedokļa, gan ērtas pieejamības klientam viedokļa, jo šobrīd sociālie pakalpojumi Jelgavā ir novietoti dažādās pilsētas vietās.

Pakalpojuma attīstīšanai BSAC telpās Zirgu ielā 47a šobrīd pašvaldības un iestādes identificētie nepieciešamie infrastruktūras uzlabojumi ir piegulošās infrastruktūras labiekārtošana, automašīnu stāvlaukuma paplašināšana un vides pieejamības nodrošināšana. Pēc tehniskā apsekojuma rezultātiem BSAC ēkā rekomendējams uzlabot apkures sistēmu, apkures cauruļvadu siltumizolāciju, veikt vēdināšanas kanālu tīrīšanu, uzlabot vides pieejamību, ēkas fasādes siltināšanu u.c.. Indikatīvie ieguldījumi varētu veidot 600 EUR/m², kopsummā veidojot 2,2, milj. EUR (izsakot uz to ēkas daļu, kas tiks izmantota jaunu pakalpojumu attīstībai, t.i., bez BSAC administrācijas).

Uzturēšanas un personāla izmaksas

Aprēķinot un salīdzinot infrastruktūras uzturēšanas izmaksas pirms un pēc projekta realizēšanas, tiek izmantoti šādi pieņēmumi esošās situācijas raksturošanai:

- Esošās situācijas komunālo pakalpojumu izmaksas ir balstītas uz pēdējo trīs gadu vidējiem izmaksu datiem;

- Esošās situācijas Infrastruktūras uzturēšanas un remonta izdevumi ir balstīti uz pēdējo trīs gadu vidējiem izmaksu datiem.

Pieņēmumi uzturēšanas izmaksu prognozēšanai esošajai infrastruktūrai pēc atjaunošanas un infrastruktūras uzlabošanas pasākumu veikšanas:

- apkures izmaksu samazinājums par 60%,
- elektroenerģijas izmaksu samazinājums par 15%,
- remontdarbu izmaksu samazinājums par 60%.

Apskatot uzturēšanas izmaksas esošajai infrastruktūrai, kurā tiks attīstīts daudzfunkcionāls pakalpojumu centrs, ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā ļaus ietaupīt 46 tūkst. EUR. Ja pakalpojumu attīstībai izdosies piesaistīt ERAF un ETS finansējumu maksimālajā - 85% apmērā⁴¹ un ņemot vērā papildus pašu līdzekļu ieguldījumus 20 gadu periodam viena gada griezumā, kopējie uzturēšanas izmaksu ietaupījumi veidos 30 tūkst. EUR gadā.

Izmaksas un ieguldījumi		ALT.1 /ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	2 175 480	
Pašu ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	326 322	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	16 316	16 316
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	50 596	(46 163)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	66 912	(29 846)

Tabula 16: Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā citiem pakalpojumiem.

Savukārt bez līdzfinansējuma piesaistes kopējais uzturēšanas izmaksu pieaugums ik gadu veidotu 62,6 tūkst. EUR gadā (16.tabula).

Izmaksas un ieguldījumi		ALT.1 /ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	2 175 480	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	108 774	108 774
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	50 596	(46 163)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	159 370	62 611

Tabula 17: Uzturēšanas un personāla izmaksu ietaupījums gadā citiem pakalpojumiem, bez līdzfinansējuma

3.3. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamā finansējuma avoti

Šajā nodaļā sniegta informācija par iepriekšējā nodaļā aplūkoto reorganizāciju ieceru iespējamajiem finansējuma avotiem. Finansējuma piesaistes iespējas analizētas bērnu aprūpes reorganizācijai (jaunas infrastruktūras attīstībai) un pakalpojuma attīstībai esošajā ēkā. Nodaļa strukturēta divās apakšnodaļās. Pirmā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma piesaistes iespējām sociālo pakalpojumu

⁴¹ Jāņem vērā, ka reālais līdzfinansējuma apmērs būs zemāks, jo kopsumma pārsniedz vienam projektam paredzēto maksimālo finansējumu

infrastruktūras attīstībai. Otrā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma avotiem sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.3.1. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai

Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1. finansējuma avots – 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākums “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” (turpmāk – pasākums)⁴²

Pasākuma mērķis ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība pašvaldībās.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kuras no valsts finansētām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām pāriet uz dzīvi sabiedrībā, kā arī pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā un kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa);
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem ir noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimenes;
- **ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši** līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas aprūpes institūciju pakalpojumus.

Projektu iesniedzēji var būt pašvaldības, vai to izveidotas iestādes, kas veic pašvaldības deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. Pašvaldībām jābūt:

- plānošanas reģionu sadarbības partneriem 9.2.2.1. pasākuma ietvaros;
- iekļautām plānošanas reģionu DI plānos.

Projektu iesniegumu atlase noritēs no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim. Ja plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānus Labklājības ministrijas izveidotā Sociālo pakalpojumu attīstības padome apstiprina pirms 2018. gada 1. janvāra, projektu iesniegumu atlasī izsludina uzreiz pēc plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānu apstiprināšanas.

⁴² 2016. gada 20. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 871 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākuma “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”. <http://likumi.lv/doc.php?id=287725> (skatīts 03.01.2017)

Kopējais plānotais finansējums	41 482 546 EUR
<i>tai skaitā ERAF finansējums</i>	<i>35 260 164 EUR</i>
<i>tai skaitā nacionālais publiskais līdzfinansējums (valsts budžeta finansējums un pašvaldību finansējums)</i>	<i>ne mazāk kā 6 222 382 EUR</i>
Finansējums 1.projektu atlases kārtai (nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām)	14 769 860 EUR
Finansējums 2.projektu atlases kārtai (reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām un pašvaldībām, kas nav nacionālās vai reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldības)	26 712 686 EUR
ERAF atbalsta intensitāte	ne vairāk kā 85%. Līdzfinansējums – no pašvaldību un valsts budžeta
Projektu īstenošanas laiks	līdz 2022. gada decembrim

Tabula 18. Informācija par 9.3.1.1. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Infrastrukturā izveidei indikatīvi plānotās vidējās izmaksas vienam klientam sadalījumā pa mērķa grupām ir šādas⁴³:

- 14 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pamet VSAC;
- 12 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kas nenonāks VSAC;
- 21 300 EUR uz vienu bērnu, izveidojot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu;
- 10 000 EUR uz vienu bērnu, veidojot „jauniešu māju”;
- 1 603 EUR uz vienu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuram nepieciešama īpaša kopšana, sociālās rehabilitācijas infrastruktūrai.

Projektu ietvaros atbalstāmas šādas darbības:

- projekta īstenošanu pamatojošās dokumentācijas izstrāde (izņemot projekta iesnieguma izstrādi), kas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
- jaunu būvju būvniecība, esošo būvju pārbūve vai atjaunošana (tai skaitā būvekspertīze, būvuzraudzība, autoruzraudzība – izmaksas attiecināmas līdz 10% no būvdarbu līguma summas) un teritorijas labiekārtošana; kā arī nekustamā īpašuma un zemes iegādes izmaksas, ja nepieciešams;
- materiāli tehniskā nodrošinājuma iegāde;
- projekta informācijas un publicitātes pasākumi, kas nepārsniedz 2% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
- projekta vadība un īstenošana.

Projekta īstenošanas pamatojošās dokumentācijas izstrādes izmaksas – attiecināmas **no 2017. gada 1.janvāra** (būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktās dokumentācijas izstrāde, ēkas energoefektivitātes novērtēšana, ja nepieciešams). Pārējās projekta izmaksas attiecināmas **no**

⁴³ Labklājības ministrija (2016). Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015. - 2020.gadam.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/4/ricplans_groz_22032016.pdf (skatīts 28.12.2016)

plānošanas reģionu DI plānu apstiprināšanas Labklājības ministrijas izveidotajā Sociālo pakalpojumu attīstības padomē brīža.

Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ārpusģimenes aprūpē esoši bērni	Bērni ar funkcionāliem traucējumiem
<ul style="list-style-type: none"> • grupu mājas; • dienas aprūpes centri; • specializētās darbnīcas; • īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji; • sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēji. 	<ul style="list-style-type: none"> • „jauniešu mājas”; • ģimeniskai videi pietuvināts aprūpes pakalpojums (līdz 8 bērniem grupā). 	<ul style="list-style-type: none"> • dienas aprūpes centri.

Tabula 19. Pasākuma ietvaros īstenojamās aktivitātes sadalījumā pa mērķa grupām.

9.3.1.1. pasākuma nosacījumi, kas jāņem vērā:

- ERAF ieguldījumu veikšana ir iespējama tikai **pēc plānošanas reģionu DI plānu izstrādāšanas** 9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" ietvaros un to apstiprināšanas.
- Atbalstāmi tikai tādi ieguldījumi pašvaldību pakalpojumu infrastruktūrā, **ku** **nepieciešamība ir noteikta plānošanas reģionu DI plānos.**
- Pasākumā **netiks atbalstīti** ieguldījumi **ilgstošas aprūpes institūciju infrastruktūrā**, kā arī ieguldījumi privātajā infrastruktūrā.
- Atbalstāmi ir ieguldījumi **publiskajā infrastruktūrā** (ieguldījumi privātajā infrastruktūrā tiek pakļauti valsts atbalsta nosacījumiem). Finansējuma saņēmējs var pretendēt uz atbalsta saņemšanu, ja **infrastruktūra un nekustamais īpašums, kurā par projekta īstenošanai piešķirtajiem līdzekļiem tiks veikti ieguldījumi, ir finansējuma saņēmēja īpašumā vai citas publiskas personas īpašumā** (vai saņemtas faktiskā valdījuma tiesības vismaz uz pieciem gadiem).
- Pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību nodrošina **atbilstoši normatīvajam aktam par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem.**
- ERAF ieguldījumi **var tikt īstenoti paralēli ar ESF ieguldījumiem** pakalpojumu nodrošināšanā mērķa grupas personām.
- Projekta ietvaros **nav atbalstāma fosilo energoresursu tehnoloģiju** uzstādīšana.

2.finansējuma avots – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020. gadam (turpmāk – ETS): Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT)⁴⁴

Programmas teritorija:

- Latvija: Kurzeme, Zemgale, Latgale;
- Lietuva: Klaipēdas, Telšu, Šauļu, Panevėžs, Utenas un Kauņas apriņķi.

⁴⁴ Detalizētāka informācija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības aģentūra (2016). Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam. http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_parrobezu_sadarbibas_programma/?doc=18274 (skatīts: 28.12.2016) un Interreg V-A Latvia – Lithuania Programme 2014-2020 (2016). <http://latlit.eu/> (skatīts: 28.12.2016)

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, to izveidotās institūcijas;
- Plānošanas reģioni un to izveidotās iestādes;
- Nevalstiskās organizācijas;
- Sabiedriskajām līdzvērtīgas organizācijas.

Programmas mērķis ir sekmēt Programmas reģionu ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, palīdzot tos padarīt konkurētspējīgākus un pievilcīgākus dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un tūrismam.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais mērķis: „Sociālās iekļaušanas veicināšana, cīņa pret nabadzību un jebkādu diskrimināciju” – paredzēts **uzlabot sociālo infrastruktūru un pakalpojumus** sociālās integrācijas sekmēšanai, kā arī uzlabot dzīves apstākļus mazāk attīstītajās kopienās un teritorijās. Specifiskais mērķis ir uzlabot sociālo pakalpojumu pieejamību un efektivitāti.⁴⁵

Kopējais plānotais finansējums	6,7 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	800 000 EUR ⁴⁶
Atbalsta intensitāte	85% apmērā no attiecināmajiem izdevumiem
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi – 2017. gada marts

Tabula 20. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir infrastruktūras un aprīkojuma attīstība, kas nepieciešami sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.finansējuma avots - ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020. gadam (turpmāk – ETS): Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT-BY)⁴⁷

Programmas teritorija:

- Latvija: Latgale kā pamatteritorija, Zemgale kā piekļaujošā teritorija;
- Lietuvā: Utenas apriņķis un Viļņas apriņķis, Alītas apriņķis kā pamatteritorija, Panevėžys apriņķis un Kauņas apriņķis kā piekļaujošā teritorija;
- Baltkrievija: Grodņas apgabals un Vitebskas apgabals kā pamatteritorija, Minskas apgabals, Mogiļevas apgabals un Minska kā piekļaujošā teritorija.

⁴⁵ European Regional Development Fund (2017). Interreg Latvija-Lietuva. 3.1. To improve accessibility and efficiency of social services <http://latlit.eu/3-1-to-improve-accessibility-and-efficiency-of-social-services/> (skatīts 23.01.2017.)

⁴⁶ Nemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

⁴⁷ Detalizētāka informācija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības aģentūra (2016). Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam Eiropas Kaimiņattiecību instrumenta ietvaros. http://varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_baltkrievijas_programma/?doc=20952 (skatīts: 28.12.2016) un The 2014-2020 European Neighbourhood Instrument Cross-border Cooperation Latvia-Lithuania-Belarus Programme (2016). <http://www.eni-cbc.eu/lb/en> (skatīts: 28.12.2016)

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Valsts budžeta iestādes (piemēram, nozaru ministrijas, aģentūras);
- No valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātās publiskās personas un to izveidotās iestādes (piemēram, plānošanas reģioni, izglītības iestādes, zinātniskās institūcijas);
- Pašvaldības un to izveidotās iestādes;
- Pašvaldību un valsts kapitālsabiedrības;
- Biedrības un nodibinājumi.

Programmas mērķis ir stiprināt attiecības, paaugstināt kapacitāti un dalīties pieredzē starp cilvēkiem un organizācijām no Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas, īstenojot kopīgus projektus ar mērķi paaugstināt vispārējo dzīves kvalitāti pierobežas reģionos.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais virziens: Sociālās iekļaušanas veicināšana un cīņa pret nabadzību: **pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām**; nodarbinātības stimulēšana, veicinot uzņēmējdarbību un inovācijas. Specifiskais mērķis ir pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām.

Kopējais plānotais finansējums	18,15 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	100 000 - 1 500 000 EUR ⁴⁸
Atbalsta intensitāte	90% apmērā no kopējām attiecināmajām izmaksām
Nākamais projektu uzsākums	indikatīvi - 2018. gada sākums

Tabula 21. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir sekojošas:

- Inovatīvu risinājumu ieviešana (t.sk. tehnoloģisku), lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nepieciešamā aprīkojuma iegāde, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nelielas (small-scale) infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām.

3.3.2. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai

Sociālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, tai skaitā sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu īstenošanai, ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

⁴⁸ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

1.finansējuma avots - 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākums "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide"⁴⁹

Pasākuma mērķis ir pilnveidot sociālo pakalpojumu sistēmu, izstrādājot un aprobējot sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismus un atbalsta personas pakalpojuma ieviešanas mehānismu.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kurām Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – komisija) ir noteikusi smagu vai ļoti smagu (I vai II invaliditātes grupa) invaliditāti;
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem komisija ir noteikusi invaliditāti, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimene.

Projektu iesniedzējs ir Labklājības ministrija. Finansējuma saņēmēja **sadarbības partneri ir Latvijas Republikas pašvaldības, kas kā darbības partneri piedalās** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" **9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanā un pasākuma projekta īstenošanas laikā apstiprinātas par darbības partneriem** sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānisma individuālā budžeta modeļa izmēģinājumprojektā, iesaistot 20 mērķa grupas personas katrā plānošanas reģionā (kopumā – 100 personas), kurām 9.2.2.1. pasākuma ietvaros veikts individuālo vajadzību izvērtējums.

Kopējais plānotais finansējums	4 727 073 EUR
<i>tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums</i>	<i>4 018 012 EUR</i>
<i>tai skaitā valsts budžeta finansējums</i>	<i>709 061 EUR</i>
Projektu īstenošanas laiks	ne ilgāk kā 12 mēnešus

Tabula 22. Informācija 9.2.2.2. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Pasākuma ietvaros ir atbalstāmas šādas darbības:

- 1) sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izstrāde un ieviešana mērķa grupas personām, tai skaitā, kuras 9.2.2.1. pasākuma ietvaros ir pārgājušas no valsts finansētas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas uz dzīvi sabiedrībā, tai skaitā:
 - esošo sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanas un finansēšanas sistēmas analīze;
 - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu aprakstu un ieviešanas metodiku izstrāde;
 - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izmēģinājumprojektu īstenošana, rezultātu novērtēšana un izplatīšana.

⁴⁹ Pasākuma īstenošanas noteikumi un detalizētāka informācija: 2016. gada 9. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 91 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākuma "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide" īstenošanas noteikumi" <http://likumi.lv/ta/id/280189-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-9-2-2-specifiska-atbalsta-merka-palielinat-kvalitativu-institucionalai-aprupei> (skatīts 27.12.2016)

2) atbalsta personas pakalpojuma izstrāde un ieviešana mērķa grupai, tai skaitā:

- atbalsta personas pakalpojuma apraksta, organizēšanas un finansēšanas kārtības izstrāde;
- atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumu projekta īstenošana, rezultātu izvērtēšana un izplatīšana.

2.finansējuma avots - ETS programmas

Atbalsts sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, kā arī sociālo pakalpojumu sniedzēju kapacitātes palielināšanai pieejams Latvijas-Lietuvas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmu ietvaros.

Latvijas-Lietuvas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Vajadzību un iespējamo risinājumu identificēšana, kas ietver pārrobežu sadarbību;
- Tīklošanās (networking) starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem un iesaistītajām pusēm – pieredzes apmaiņai un labo praksi identificēšanai;
- Sociālo pakalpojumu sniedzēju personāla kompetences paaugstināšana;
- Inovatīvu pakalpojumu / risinājumu kvalitātes un dažādības uzlabošana;
- Informatīvas kampaņas, lai palielinātu izpratni par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem ievainojamām grupām;
- Cilvēku, kas pakļauti sociālās izstumšanas riskam, integrācija darba tirgū / izglītības aktivitātēs / sociālajā dzīvē.

Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Sociālo pakalpojumu attīstība un nodrošināšana mazaizsargātajām sociālajām grupām;
- Reģionālu / lokālu programmu attīstība, lai iedrošinātu jaunus / netradicionālus dalībniekus iesaistīties sociālo un citu pakalpojumu sniegšanā mazaizsargātām grupām;
- Veselīga dzīvesveida veicināšana;
- Kapacitātes paaugstināšana un labo praksi apmaiņa.

3.4. Turpmākie darbi un galvenie atskaites punkti, laika grafiks un atbildīgie

Šajā nodaļā apkopota informācija par reorganizācijas ietvaros veicamajām galvenajām darbībām, t.sk. paredzot vietu atbildīgās iestādes vai struktūrvienības definēšanai attiecībā uz katru īstenojamo aktivitāti. Aktivitāšu plāns norādīts gan attiecībā uz bērnu aprūpes infrastruktūras un modeļa attīstību, gan attiecībā uz pakalpojumu centra attīstību esošajā BSAC ēkā. Pielikumā (MS Excel formā) sniegts indikatīvais laika grafiks aktivitāšu īstenošanai.

Bērnu aprūpes reorganizācija – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Klientu un pieprasījuma apzināšana	
1.3.	Nepieciešamā budžeta un finanšu, t.sk. finansējuma avotu, noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vīzija par visa reorganizācijas procesa norisi, galvenajiem atskaites punktiem un laika termiņiem, kā tiks organizēts darbs u.c.)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, algas aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla piesaistes un pilnveides plāns (esošā personāla piemērotības novērtējums, personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns, nepieciešamo apmācību definēšana u.tml.)	
2.2.	Personāla atlase (esošā un jauna)	
2.3.	Jaunā personāla apmācības jaunajai pakalpojuma formai	
3.	TELPAS, VIETA	
3.1.	Vietas izvēle	
3.2.	Nekustamā īpašuma iegāde (ja attiecināms)	
3.3.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (inženiertehniskā izpētei, tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.4.	Telpiskā plānošana un vides prasību ietveršana	
3.5.	Inženiertehniskā izpēte, būvprojektēšana.	
3.6.	Būvdarbi	
3.7.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājamā aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.3.	Iepirkums, līgumu slēgšana	
4.4.	Aprīkojuma piegāde	
4.5.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ERAF projekta / finansējuma līguma ieviešana.	
5.4.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas)	
6	Bērnu pārvietošana	
6.1.	Bērnu pārvietošana uz jaunajām telpām	

Pakalpojumu attīstība esošajā ēkā – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Klientu un pieprasījuma apzināšana	
1.3.	Nepieciešamā budžeta un finanšu noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vīzija par visa reorganizācijas procesa norisi, galvenajiem atskaites punktiem un laika termiņiem, kā tiks organizēts darbs u.c.)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, algas aprēķins, sadarbības modelis)	
1.6.	Biznesa plāna izstrāde	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla piesaistes un pilnveides plāns (esošā personāla piemērotības novērtējums, personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns, nepieciešamo apmācību definēšana u.tml.)	
2.2.	Personāla atlase (esošā un jauna)	
2.3.	Jaunā personāla apmācības jaunajai pakalpojuma formai	
3.	TELPAS	
3.1.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.2.	Būvprojektēšana	
3.3.	Būvdarbi	
3.4.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājama aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.3.	Iepirkums, līgumu slēgšana	
4.4.	Aprīkojuma piegāde	
4.5.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ERAF līdzfinansējuma līguma ieviešana	
5.5.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas)	
6.	Pakalpojuma mērķa grupai sniegšana jaunajās telpās	
6.1.	Personāla izvietošana jaunajās telpās, mērķa grupas pieņemšana jaunajās telpās	

Kopsavilkums

Šī reorganizācijas plāna mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu – identificējot, vai bērnu aprūpes pakalpojams attīstāms arī turpmāk, kā arī noteikt rīcības attiecībā uz to, kā mainīt un uzlabot pakalpojumu, lai bērnu aprūpe atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā ir radušās iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini, kas ņem vērā darbaspēka, uzturēšanas un investīciju izmaksas vecajā un jaunajā modelī, un identificētie finansējuma piesaistes avoti kalpo kā palīgīdzeklis un pirmais solis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli, tai nepieciešamajiem ieguldījumiem.

Attiecībā uz esošo BSAC ēku Zirgu ielā 47A, kurā nākotnē bērnu aprūpes pakalpojumu vairs nav paredzēts nodrošināt - plānots attīstīt daudzfunkcionālu pakalpojumu centru. Reorganizācijas plāna mērķis ir veikt detalizētu ēkas novietojuma, sasniedzamības un pakalpojuma pieejamības novērtējumu, kas turpmākā DI plāna izstrādes procesā kalpotu kā vietas potenciālu raksturojoša informācija. Attiecībā uz šo ēku veikts tās tehniskais apsekojums, kas iestādei un pašvaldībai kalpo kā informatīvs materiāls par ēkas vispārēju stāvokli un rekomendējamajiem ieguldījumiem ēkas stabilitātes, energoefektivitātes un vispārējā stāvokļa uzlabošanai. Veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīgīdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz šīs infrastruktūras attīstību.

Bērnu aprūpe

Attiecībā uz bērnu aprūpes reorganizāciju, BSAC un pašvaldība ir identificējusi divus risinājumus – pirmais paredz dzīvokļu daudzdzīvokļu ēkā izveidi, otrs – jaunu kotedžas privātmāju būvniecību. Pēc BSAC uzskatiem, ņemot vērā bērnu vajadzības un viņu aprūpes specifiku, rekomendējams bērnu aprūpi attīstīt kotedžas tipa privātmājās. Tādēļ šis risinājums tiek pieņemts kā pamatscenārijs. Administrācija tiks saglabāta esošajā ēkā – esošajā platībā (38,2 m²).

Uz plāna 1.redakcijas izstrādes brīdi nav pieejama informācija par konkrētas zemes gabala platību un iegādes vērtību, ēkas platību u.c. informācija. Tāpēc attiecībā uz ēku būvniecību nepieciešams precizēt informāciju par zemes iegādes cenu (ja attiecināms), būvdarbu cenu, ēkas un zemes platību, telpu programmu. Lai uz plāna 1.redakciju varētu apzināt indikatīvo ieguldījumu un uzturēšanas izmaksu summu, t.sk. salīdzinot starp alternatīvām, plāna izstrādātāji ir izmantojuši šādus pieņēmumus: apbūves zemes gabala iegādes cena būtu 10 EUR/m², vienas privātmājas kopējā platība varētu veidot 230 m², nepieciešamā zemes gabala kopējā platība uz ēku veidotu 1000 m² un būvniecības izmaksas veidotu 1000m² EUR.

Ņemot vērā, ka uz šo brīdi nav iespējams identificēt, cik lielam skaitam bērnu aprūpes pakalpojums nākotnē ir nepieciešams, tiek izskatītas divas alternatīvas – viena paredz trīs grupu un attiecīgi trīs privātmāju būvniecību (24 bērniem), otra alternatīva paredz piecu grupu un attiecīgi piecu privātmāju

būvniecību (40 bērniem). Primāri BSAC un pašvaldība tiecas uz pirmās alternatīvas īstenošanu, pārejas periodā uz jauno aprūpes modeli jeb periodā līdz 2022. gadam aktīvi piesaistot audžuģimenes.

Salīdzinot abas alternatīvas, mainīgie, kas atšķir abus risinājumus, ir pirmreizējie ieguldījumi infrastruktūras izveidē, atšķirīgs nepieciešamo darbinieku skaits un uzturēšanas izmaksas uz vienu m². Par pamatu izmantojot šī brīža pieņēmumus (pilnu aprakstu un pieņēmumus skat. 3.1. nodaļu), iegūti šādi rezultāti:

- Pirmreizējās indikatīvās investīciju izmaksas ir augstākas 2. alternatīvas (piecu privātmāju būvniecība) gadījumā – 1,2 milj. EUR, salīdzinot ar 1.alternatīvu, kur indikatīvo investīciju apmērs ir 742 tūkst. EUR.
- Uzturēšanas izmaksas abu alternatīvu gadījumā, salīdzinot ar esošo situāciju BSAC ēkā, samazināsies vidēji par 81%, jo, pirmkārt, samazināsies bērnu aprūpei nepieciešamā telpu platība, un, otrkārt, jaunu ēku būvniecībā tiktu ievēroti rekomendējamie un noteiktie energoefektivitātes standarti, kā rezultātā mazāki būtu apkures izdevumi un elektroenerģija. Arī ēkas atjaunošanas būvdarbu izmaksas jaunā ēkā būtu būtiski zemākas, jo infrastruktūra būtu labākā tehniskajā stāvoklī.
- Darbaspēku izmaksas ir augstākas 2.alternatīvas gadījumā – veidojot 504,9 tūkst. EUR gadā. Pirmās alternatīvas gadījumā tie ir 372,6 tūkst. EUR gadā, jo šajā modelī ir mazāks nepieciešamo darbinieku skaits. Ja salīdzina ar esošo situāciju, pirmās alternatīvas gadījumā izdevumi personāla atalgojumam samazināsies par 21% (jo būtiski samazināsies bērnu un attiecīgi nepieciešamo darbinieku skaits), otrās alternatīvas gadījumā – darbaspēka atalgojuma izmaksas pieaugs par 7%.

Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Attiecībā uz bērnu aprūpei nepieciešamās infrastruktūras izveidi un pielāgošanu, kā arī aprīkojuma iegādi būs iespēja pretendēt uz ERAF finansējumu SAM 9.3.1. ietvaros.

Ņemot vērā, ka tiek attīstīts jauns bērnu aprūpes modelis, ka pieprasa esošās aprūpes organizācijas pārmaiņas, plānā ir identificēta nepieciešamība pēc dažādas veida personāla apmācībām turpmākā bērnu aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā, kā piemēram, par budžeta plānošanu jaunajā aprūpes modelī, darbu ar bērniem ar uzvedības traucējumiem, dzīvi jaunajās grupās u.c. (pilnu sarakstu skatīt 5.pielikumā). Papildus jānorāda, ka atkarībā no izvēlēta organizācijas modeļa, speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu varētu tikt organizētas arī saimnieciski-tehniskajam personālam gadījumā, ja darbinieks apvieno vairākas lomas un atrodas saskarē ar bērnu, piemēram, automobiļa vadītājs, kas nogādā bērnu uz tikšanās reizēm ar bioloģiskajiem vecākiem.

Attiecībā uz jaunā bērnu aprūpes modeļa izveidi, kā secināts plāna izstrādes gaitā, lielākās neskaidrības un neziņa iesaistītajām pusēm ir par jaunā aprūpes modeļa nosacījumiem – piemēram, kāda ir minimālā nepieciešamā platība uz vienu bērnu, kurš pildīs lomas, kuras pašreizējā modelī tiek pildītas centralizēti, piemēram, ēdināšana, kā tiks organizēti budžeta jautājumi, kā notiks produktu un preču iepirkšana, kādas izmaiņas gaidāmas attiecībā uz kontrolēm, kur un kā tiks organizētas tikšanās ar bioloģiskajiem vecākiem u.c.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi saistās ar detalizēta aprūpes modeļa un tajā iesaistīto speciālistu noslodzes plāna izstrādi. Plānojot konkrētu

aprūpē iesaistīto darbinieku skaitu uz grupu, nepieciešams plānot rezervi. Jāņem vērā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada darbnespējā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada mācībās, ņemot vērā, ka darbinieks vienu kalendāro mēnesi atrodas apmaksātā atvaļinājumā, cik vidēji laika darbinieks pavada administratīvu pienākumu pildīšanai (dalība sanāksmēs, dokumentu aizpilde u.c.). Tāpat galvenie izaicinājumi saistās ar domāšanas maiņu attiecībā uz bērnu aprūpes jautājumu organizēšanu – nevis raugoties no iestādes perspektīvas, bet no ģimenes perspektīvas, proti, primāri plānojot, kā jautājumi un problēmsituācijas tiktu organizētas ģimenē.

Pakalpojuma attīstība esošajā BSAC ēkā Zirgu ielā 47A

Ēkā plānots attīstīt daudzfunkcionālu sociālo pakalpojumu centru, kurā vienkopus būs pieejami deviņi sociālie pakalpojumi, kā arī BSAC administrācija. Centrā tiks attīstīti tādi sabiedrībā balstīti pakalpojumi kā atelpas brīdis bērniem ar FT un personām ar GRT, dienas centrs pilngadīgām personām ar smagiem FT un personām ar GRT, specializētas darbnīcas personām ar GRT u.c. Ņemot vērā, ka šie pakalpojumi vērsti uz DI mērķagrupu patstāvīgas un sabiedrībā balstītas dzīves veicināšanu, sociālās infrastruktūras attīstībai būs iespējams piesaistīt ERAF līdzfinansējumu SAM 9.3.1. ietvaros. Citu pakalpojumu attīstībai iespējams piesaistīt ETS finansējumu (skatīt 3.3. nodaļu par finansējuma piesaistes nosacījumiem).

Nozīmīgākie rekomendējamie ieguldījumi ēkas infrastruktūrā ir jaunas apkures sistēmas izveide, apkures cauruļvadu siltumizolācija, vēdināšanas kanālu tīrīšana, vides pieejamības nodrošināšana, ēkas fasādes siltināšanu u.c.. Indikatīvie ieguldījumi varētu veidot 600 EUR/m², kopsummā veidojot 2,2, milj. EUR (izsakot uz to ēkas daļu, kas tiks izmantota jaunu pakalpojumu attīstībai, t.i., bez BSAC administrācijas).

Salīdzinot situāciju pirms un situāciju pēc infrastruktūras uzlabojumiem (pilnu aprakstu un pieņēmumus skat. 3.1. nodaļā), ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā attiecībā uz uzturēšanas izmaksām ļautu ietaupīt 46,1 tūkst. EUR, jo samazināsies izdevumi apkurei, elektroenerģijai un atjaunošanas būvdarbiem. Gadījumā, ja nepieciešamos ieguldījumus pašvaldība segs no saviem līdzekļiem, tad indikatīvie izdevumi, ņemot vērā ikgadējo ietaupījumu uz uzturēšanas izmaksām un sākotnējos ieguldījumus infrastruktūrā, izsakot uz 20 gadu periodu, gadā veidos 62,6 tūkst. EUR gadā papildu izdevumiem. Savukārt gadījumā, ja pašvaldībai šī pakalpojuma sociālās infrastruktūras attīstībai izdodas piesaistīt ERAF un ETS finansējumu maksimālajā - 85% apmērā, tad pašu ieguldījums infrastruktūrā gadā veidotu 16,3 tūkst. EUR. Ņemot vērā ietaupījumu uzturēšanas izmaksām, tad pašvaldība ik gadu ietaupīs 29,8 tūkst. EUR.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā ēkā saistās ar bērnu aprūpes reorganizācijas un esošās ēkas būvdarbu plānošanu – bērnu pārvietošanu organizēt līdz brīdim, kad esošajā ēkā tiek uzsākti būvdarbi.

Pielikumi

1. pielikums. Jelgavā un apkārtējos novados pieejamo sociālo pakalpojumu piedāvājums

Šajā pielikumā apkopota informācija par Jelgavas pilsētā un Jelgavas pilsētas kaimiņu pašvaldībās sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Sociālo pakalpojumu sniedzēji Jelgavā

- VSAC “Zemgale” filiāle “Jelgava” (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām ar GRT):
 - Pusceļa māja (pilngadīgām personām ar GRT);
- Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centrs (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem):
 - Krīzes centrs (Personām, kas cietušas no prettiesiskām darbībām un krīzes situācijā nonākušām personām);
 - Atelpas brīdis (bērniem ar GRT un invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem);
- Pašvaldības iestādes “Jelgavas sociālo lietu pārvalde”:
 - Dienas centrs “Integra” (Dienas aprūpes centrs personām ar GRT);
 - Dienas centrs “Atbalsts” (Dienas aprūpes centrs personām ar GRT, pensijas vecuma personām, trūcīgām ģimenēm ar skolas vecuma bērniem, ģimenēm ar skolas vecuma bērniem, kurās bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi);
 - Grupu dzīvokli (personām ar GRT);
 - Naktspatversme (Krīzes situācijā nonākušām personām un personām bez noteiktas dzīvesvietas);
 - Sociālās un medicīniskās aprūpes centrs (Aprūpe mājās personām ar GRT, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);
 - Struktūrvienība “Dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem”
- Valsts akciju sabiedrība Slimnīca “Ģintermuiža”:
 - Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām ar GRT);
 - No psihoaktīvām vielām atkarīgu pilngadīgu personu rehabilitācijas pakalpojumi (Sociālās rehabilitācijas institūcija personām, kas atkarīgas no psihoaktīvām vielām);
- SIA “Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centrs” Jelgavas filiāle (Sociālās rehabilitācijas institūcija redzes invalīdiem);
- Radošo domu un darbu centrs “Svētelis” (Krīzes centrs bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, personām ar GRT, krīzes situācijā nonākušām personām, invalīdiem ar

fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām, kā arī specializētās darbnīcas personām ar GRT un redzes invalīdiem);

- Biedrības “Latvijas Samariešu apvienība” dienesta “Samariešu atbalsts mājās” Jelgavas nodaļa (Aprūpe mājās personām ar GRT, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);
- Latvijas SOS bērnu ciematu asociācijas Jelgavas SOS jauniešu māja (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kas sniedz pakalpojumus ar izmitināšanu bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem);
- Biedrības “Centrs Elizabete” ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs:
 - Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ar izmitināšanu bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem;
 - Krīzes centrs (krīzes situācijā nonākušām visu vecumu un dzimumu personām).

Sociālo pakalpojumu sniedzēji Jelgavas novadā

- Jelgavas novada SARC Jaunsvirlaukas filiāle (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, paredzēta pilngadīgām personām, klientu grupas - invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personas), atrodas Staļģenē, aptuveni 32 km attālumā no Elejas;
- Jelgavas novada SARC Elejas filiāle (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem un bērniem ar invaliditāti), atrodas Elejā;
- Jelgavas novada SARC Kalnciema filiāle (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, kā arī veselības aprūpi pilngadīgām personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām), atrodas Kalnciemā;
- VSAC “Zemgale” filiāle “Ziedkalne” (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, paredzēta pilngadīgām personām, klientu grupa - personas ar garīga rakstura traucējumiem), kura atrodas Mūrmuižā, Vilces pagastā, aptuveni 13 km attālumā no Elejas.

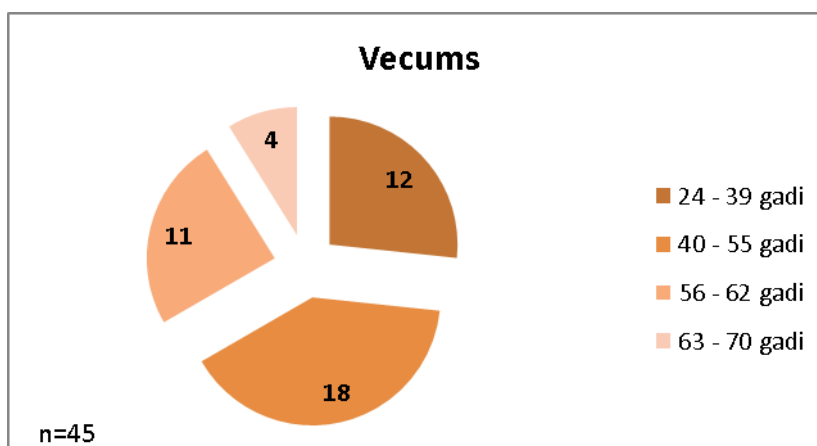
Sociālo pakalpojumu sniedzēji Ozolnieku novadā

- Ozolnieku novada Sociālais dienests (Pašvaldības sociālais dienests un aprūpe mājās invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);
- Sociālās aprūpes centrs “Zemgale” (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām ar GRT; invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām).

2. pielikums. BSAC darbinieku aptaujas rezultāti

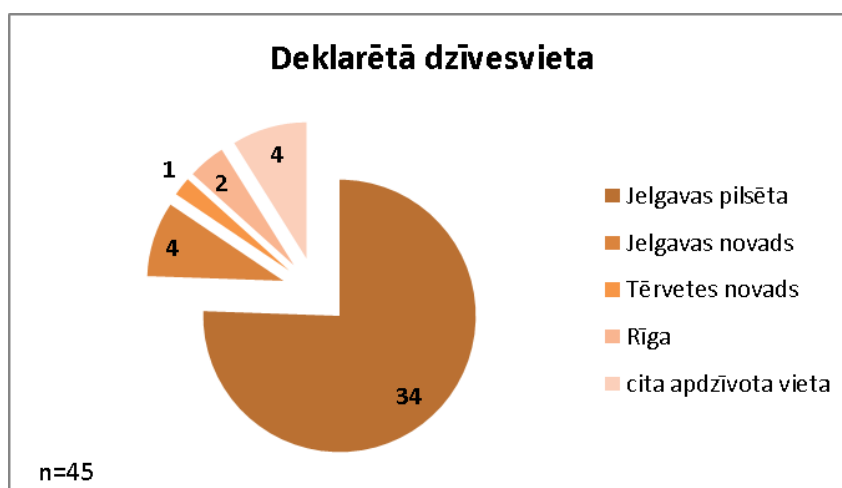
Dzimums, vecums un dzīvesvieta

No iestādes aptaujātajiem darbiniekiem 40 ir sievietes un pieci ir vīrieši. Vīriešu īpatsvars BSAC ir tuvs ZPR vidējam rādītājam (attiecīgi 13% un 14%). Darbinieki ir vecumā no 24 līdz 70 gadiem. Darbinieku vidējais vecums ir 48 gadi, kas ir nedaudz lielāks nekā ZPR vidēji – 46,3 gadi.

Attēls 1. BSAC darbinieku sadalījums pa vecuma grupām.

Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa (34) iestādes darbinieku dzīvo Jelgavas pilsētā. No citām apdzīvotām vietām, kas nav minētas tālāk pievienotajā diagrammā, minams Alūksnes novads, Balvu novads, Olaines novads un Ozolnieku novads, kur katrā no šīm pašvaldībām deklarēts viens iestādes darbinieks.

Attēls 2. BSAC darbinieku deklarētās dzīvesvietas.

Sešos gadījumos darbinieku faktiskā dzīvesvieta atšķiras no deklarētās dzīvesvietas – divos gadījumos tie ir darbinieki, kuri deklarēti attālākās teritorijās – Alūksnes, Balvu novados, kuri faktiski dzīvo attiecīgi Rīgā un Jelgavā. Pārējos četros gadījumos darbinieku deklarētā dzīvesvieta ir Jelgava, Tērvetes novads un Olaines novads, un šie darbinieki faktiski dzīvo Jelgavas pilsētā, Jelgavas novadā un vienā gadījumā – Kandavas novadā. Līdz ar to secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir

salīdzinoši neliels vai vidējs – 15 darbinieki ikdienā uz darbu mēro līdz 3 km lielu attālumu un 12 darbinieki – 3-15 km lielu attālumu.

Darba stāžs un nodarbošanās

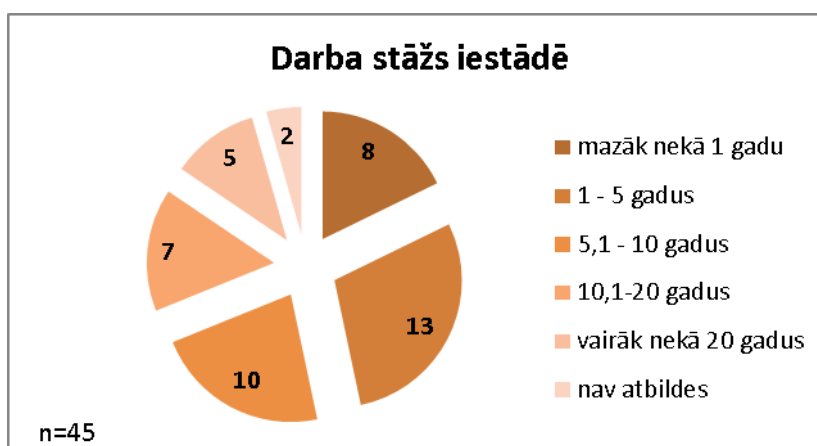
Visvairāk iestādē ir sociālo aprūpētāju un aprūpētāju (abos gadījumos pa 11). No citām profesijām, kas nav minētas sarakstā, bet atzīmētas papildus, iestādē ir nodarbināti šādi: brīvā laika un jaunatnes lietu speciālists, remontstrādnieks, veļas mazgātāja.

Attēls 3. BSAC darbinieku profesijas un amati.

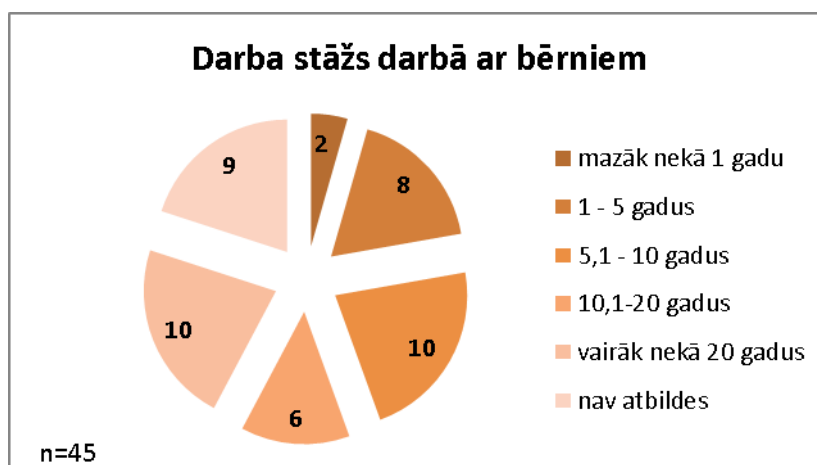
Trīsdesmit septiņiem aptaujātajiem iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta – 33 darbiniekiem tā ir pilna laika slodze un četriem darbiniekiem tā ir nepilna slodze. Astoņi darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, četriem BSAC ir pamata darbavieta, bet vēl četriem – papildus darbavieta. Jomas, kurās darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir sociālā pedagoģija, apdrošināšana, psihologa konsultācijas, klientu apkalpošana, sociālais darbs, viens darbinieks strādā kā pārdošanas menedžeris un cits – kā pašnodarbināta persona.

Darba stāžs BSAC darbiniekiem ir ļoti atšķirīgs. BSAC ir astoņi darbinieki, kas BSAC strādā mazāk nekā vienu gadu, taču daudz ir arī tādu darbinieku, kuri iestādē strādā desmit un vairāk gadus – to ir 12. No tiem pieci BSAC strādā ilgāk nekā 20 gadus.

Attēls 44. BSAC darbinieku darba stāžs iestādē.

Stāžs darbā ar bērniem BSAC darbiniekiem vidēji ir lielāks nekā darba stāžs BSAC. Sešpadsmit darbinieki ar bērniem strādā ilgāk nekā desmit gadus, no kuriem seši ar bērniem strādā ilgāk nekā 20 gadus un četri ar bērniem strādā ilgāk nekā 30 gadus.

Attēls 5. BSAC darbinieku darba stāžs darbā ar bērniem.

Izglītība

Iestādes darbinieki ir ieguvuši šādas izglītības (tabulā apkopota informācija par augstāko iegūtās izglītības līmeni):

Izglītības līmenis	Darbinieku skaits, kam tā ir augstākā iegūtā izglītība	Darbinieku izglītība un nodarbinātības joma
Maģistra grāds	3	Izglītība: Psiholoģija un pedagoģija Nodarbinātības joma: administrācija, bērnu aprūpe un rehabilitācija
1. vai 2. līmeņa augstākā izglītība	23	Izglītība: sociālais darbs, sociālā aprūpe, pedagoģija, psiholoģija, sociālā pedagoģija, fizioterapija, kā arī neprecizētas izglītības Nodarbinātības jomas: bērnu aprūpe un rehabilitācija,

Izglītības līmenis	Darbinieku skaits, kam tā ir augstākā iegūtā izglītība	Darbinieku izglītība un nodarbinātības joma
<i>administrācija</i>		
Profesionālā vidējā izglītība	8	Kvalifikācijas: mākslinieks, elektriķis, pavārs, medmāsa-audzinatāja, kā arī neprecizētas kvalifikācijas
<i>Nodarbinātības jomas: Saimnieciski-tehniskie jautājumi, bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>		
Vispārējā vidējā izglītība	6	<i>Nodarbinātības jomas: Saimnieciski-tehniskie jautājumi, bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>
Pamatizglītība vai zemāka	5	<i>Nodarbinātības jomas: Saimnieciski-tehniskie jautājumi, bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>
Kopā	45	

Tabula 1. BSAC darbinieku augstākie iegūtie izglītības līmeņi.

No 45 aptaujātajiem darbiniekiem astoņi norādījuši, ka viņiem nav nekādu profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecinošu dokumentu. Pārējie (37) darbinieki izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības. Visbiežāk – 11 reizes – minētas apmācības par tēmu “Bērnu tiesību aizsardzība”, tam seko “bērnu agresivitāte, tās cēloņi un darbība agresīvas uzvedības mazināšanai” vai “darbs ar agresīviem bērniem un jauniešiem” (9 reizes), “bērnu pozitīvā disciplinēšana un uzvedības korekcija” (8 reizes), “darbs ar bērniem un pusaudžiem ar psihiskās veselības traucējumiem”, darbs ar problemātisku bērnu uzvedību vai atkarīgiem jauniešiem (7 reizes). Vairāki darbinieki apmeklējuši apmācības par bērnu aprūpi, piedalījušies pieredzes apmaiņas braucienos uz kaimiņvalstīm un uzlabojuši savas datorprasmes.

No 31 aptaujātā aprūpē iesaistītā darbinieka tikai viens ir norādījis, ka viņam nav profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācību apliecinošu dokumentu. Savukārt no desmit darbiniekiem, kas ir tehniskais personāls, tikai četri ir norādījuši, ka viņiem ir profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācību dokumenti – piemēram, viens saimnieciski tehniskā personāla pārstāvis izgājis gan datorkursus, gan bērnu aprūpes kursus, cits – datorkursus un vairākas apmācības par darba drošību u.c. Detalizētāks atbilžu sadalījums redzams tālāk pievienotajā tabulā.

Apmācību tēma	Apmācības izgājušo darbinieku skaits
Ar bērnu aprūpi saistītas apmācības:	
Bērnu tiesību aizsardzība	11
Bērnu pozitīvā disciplinēšana un uzvedības korekcija	8
Radošās darbnīcas "Ģimenē krīze - risini to"	1
Darbs ar bērniem un pusaudžiem ar psihiskās veselības traucējumiem, darbs ar problemātisku bērnu uzvedību vai atkarīgiem jauniešiem	7
Bērnu sociālā audzināšana	1
Bērnu agresivitāte, tās cēloņi un darbība agresīvas uzvedības mazināšanai" vai darbs ar agresīviem bērniem un jauniešiem	9
Vardarbībā cietušo bērnu rehabilitācija	1
Bērnu aprūpe	4
Profesionālā ētika sociālajā darbā	1
Riski un to novērtēšana sociālajā darbā vai apmācības par riska novērtēšanu ģimenēs ar bērniem	2
Atbalsta sniegšana bērniem un pusaudžiem stresa situācijā	1

Apmācību tēma	Apmācības izgājušo darbinieku skaits
Ģimenes psihoterapija	1
Kā savaldīt dusmas	1
Neformālā izglītība sociālā riska jauniešiem, neformālās izglītības pieeja	Viens darbinieks divas reizes
Autisms: kā to saprast un saprasties	1
Seksuālās vardarbības riski - izvērtēšanas apmācība	1
Bērna emocionālā audzināšana	1
Smilšu spēļu terapija	1
Pieredzes apmaiņa:	
Labā prakse bērnu soc. aprūpē Igaunijā	2
Labā prakse bērnu sociālajā aprūpē Lietuvā	1
Ar medicīnu saistītās apmācības un dokumenti:	
Apmācības medicīnas koledžā	1
Ārstnieciskās masāžas kursi	1
Veselības kursi	1
Ārstniecības personas apliecība	1
Administratīvā darbā noderīgas prasmes:	
Angļu valodas kursi	1
Datorprasmes	3
Darba tiesiskās attiecības	1
Apmācības citās jomās:	
Ķermeņa estētiskās kopšanas speciālistu kursi	1
Floristikas kursi	1
Frizieru kursi	1
Manikīra kursi	1
Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā	1
Tehniskās apmācības:	
Profesionālā autovadītāja sertifikāta (95 .kods)	1
Ugunsdrošības kursi	1
Civilā aizsardzība	1
Darba aizsardzība un drošība, pamatlīmeņa zināšanu programma darba aizsardzībā nodarbināto pārstāvjiem un uzticības personām	Viens darbinieks divas reizes
Kristīgās apmācības:	
"Timoteja skola"	1

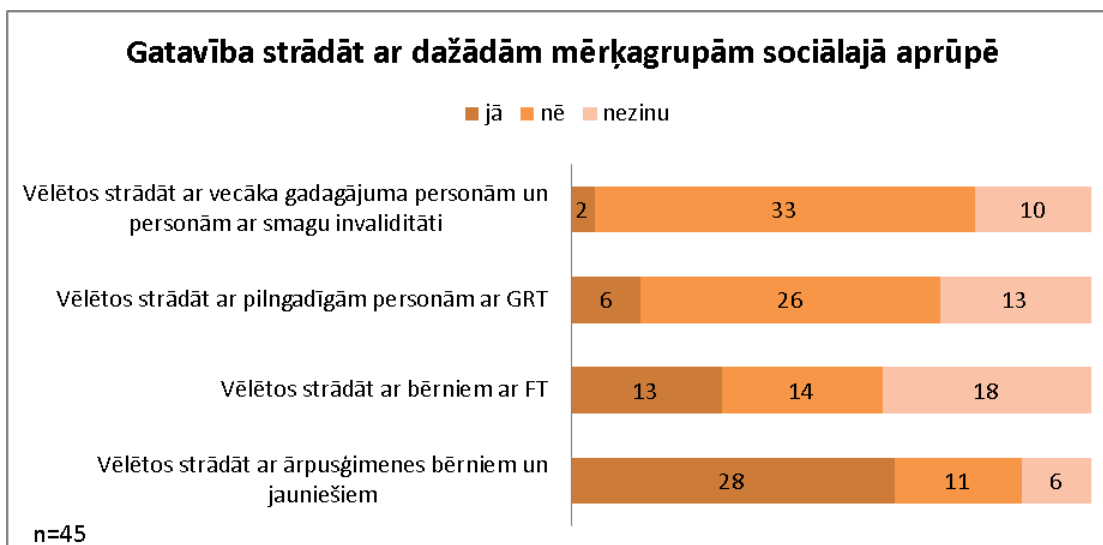
Tabula2. BSAC darbinieku profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācību tēmas.

Darbinieku tālākās nodarbinātības plāni

Lai noskaidrotu, cik darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kādi ir darbinieku turpmākie plāni un gatavība pārkvalificēties, tika uzdots jautājums par to, kādās aprūpes vai citās jomās viņi būtu gatavi turpināt darba attiecības.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 28 no 45 aptaujātajiem iestādes darbiniekiem, nezina, vai vēlētos to darīt – seši.

- No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītiem darbiniekiem to vēlētos 23 darbinieki, nevēlētos – pieci un nezina – trīs, no saimnieciski tehniskā personāla to vēlētos trīs, nevēlētos – trīs un nezina – divi darbinieki.
- Ar bērniem ar FT strādāt vēlētos 13 iestādes darbinieki, nezina, vai vēlētos – 18.
 - No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītiem darbiniekiem to vēlētos desmit, nevēlētos – seši un nezina – 15; , no saimnieciski tehniskā personāla to vēlētos divi, nevēlētos – četri un nezina – divi darbinieki.
- Ar pilngadīgām personām ar GRT vēlētos strādāt seši BSAC darbinieki, nezina – 13.
 - No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītiem darbiniekiem to vēlētos pieci, nevēlētos – 16 un nezina – desmit; , no saimnieciski tehniskā personāla to vēlētos viens, nevēlētos – pieci un nezina – divi darbinieki.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt divi iestādes darbinieki, nezina – desmit.
 - No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītiem darbiniekiem to vēlētos divi, nevēlētos – 23 un nezina – trīs, no saimnieciski tehniskā personāla to nevēlētos pieci un nezina – trīs darbinieki.

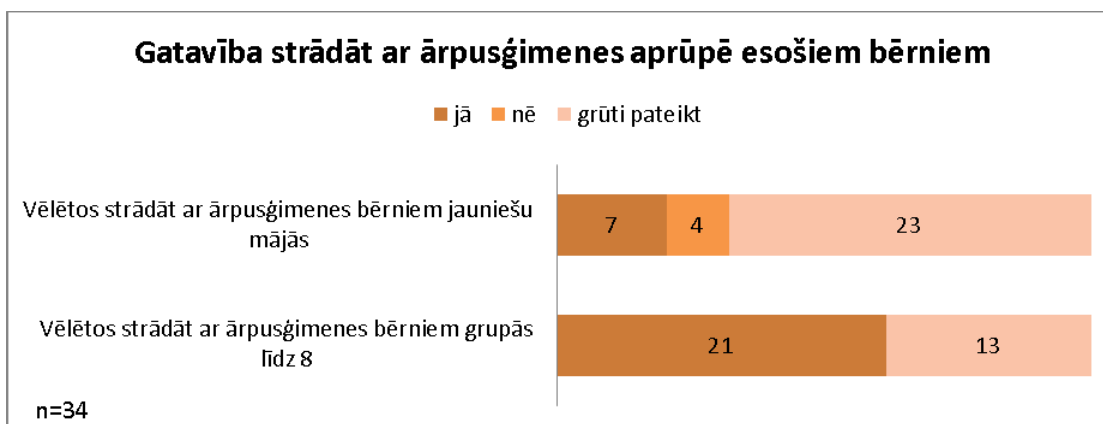

Attēls 5. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālajā aprūpē.

Tādējādi secināms, ka ar citu mērķa grupu iestādes darbinieki būtu gatavi un ieinteresēti strādāt būtiski retāk nekā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē. Taču pārsteidzoši ir tas, ka salīdzinoši liels skaits darbinieku BSAC reorganizācijas gadījumā nevēlētos strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Attiecībā uz darbu ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem jaunajā aprūpes formā, t.i., grupās līdz astoņiem bērniem un vienā ēkā ne vairāk kā trīs grupas, ir gatavs strādāt 21 iestādes darbinieks (no 34, kas atbildēja uz šo jautājumu). Strādāt jauniešu mājās, t.i., kur dzīvo jaunieši no 15 gadu vecuma, kopskaitā ne vairāk kā 12, pārliecināti būtu gatavs strādāt

krietni mazāks skaits darbinieku – septiņi. Viens darbinieks norādījis, ka vēlas strādāt ar mērķagrupu citā formā – proti, nodarbināt bērnus mākslas jomā vai veikt regulārus pakalpojumus kā frizieris.

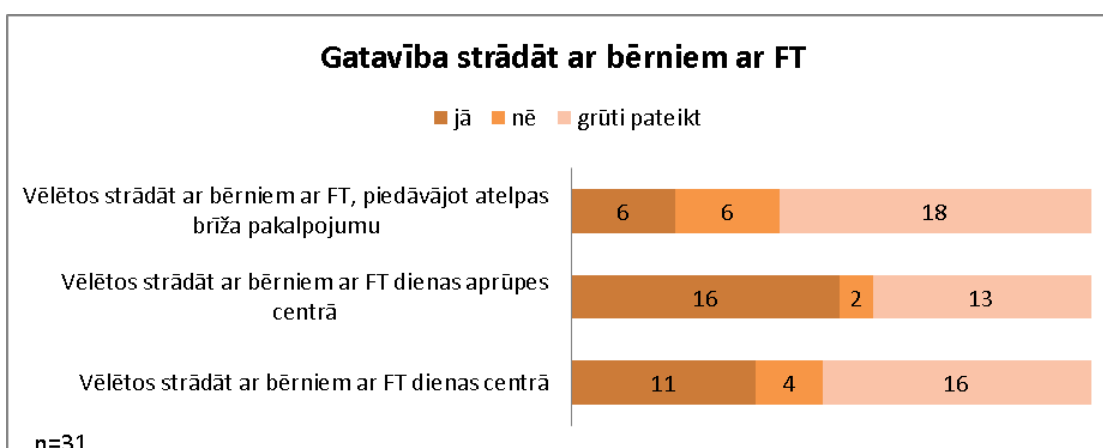

Attēls 76. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Pieci iestādes darbinieki ir norādījuši, ka viņiem būtu nepieciešamas papildu apmācības šādu pakalpojumu sniegšanā. Kā nepieciešamo apmācību tēmas tiek minētas tādas, kā “bērni ar uzvedības traucējumiem”, “budžeta plānošana”, “informatīvs seminārs pirms reorganizācijas – kā viss notiks un pēc kādiem kritērijiem bērni dzīvos atsevišķās grupās” un citi papildus kursi iemaņu apgūšanā vai atjaunošanā darbā ar bērniem.

Divpadsmit iestādes darbinieki norāda, ka viņiem nebūtu nepieciešamas apmācības šāda pakalpojuma sniegšanā un 17 darbinieki nav pārliecināti/nezina, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar bērniem ar FT – dienas centrā darbā ar šo mērķa grupu vēlētos strādāt 11 personas (no 31, kas atbildēja uz šo jautājumu), dienas aprūpes centrā – 16 personas, atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavi sniegt seši darbinieki.

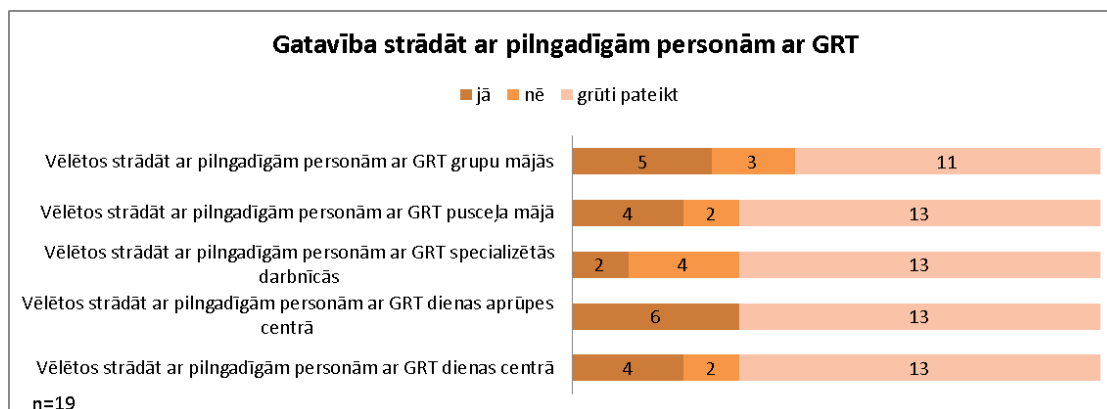

Attēls 8. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar bērniem ar FT.

Darbam ar bērniem ar FT apmācības būtu nepieciešamas astoņiem iestādes darbiniekiem (no 31). Kā nepieciešamās apmācību tēmas norādītas šādas: “bērni ar FT un viņu aprūpe”, “bērnu ķermeņa valoda”, “darbs ar autismu slimiem bērniem”, “aktivitātes bērniem”, psiholoģijas kursi, sociālā pedagogija, speciālā pedagogija.

Septiņi darbinieki norādījuši, ka viņiem speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un 16 darbinieki nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības darbam ar bērniem ar FT.

Darbs ar pilngadīgām personām ar GRT. Attiecībā uz pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem grupu mājās būtu gatavi strādāt pieci darbinieki, pusceļa mājā un dienas centrā – četri darbinieki, specializētajās darbnīcās – divi darbinieki un dienas aprūpes centrā – seši darbinieki.

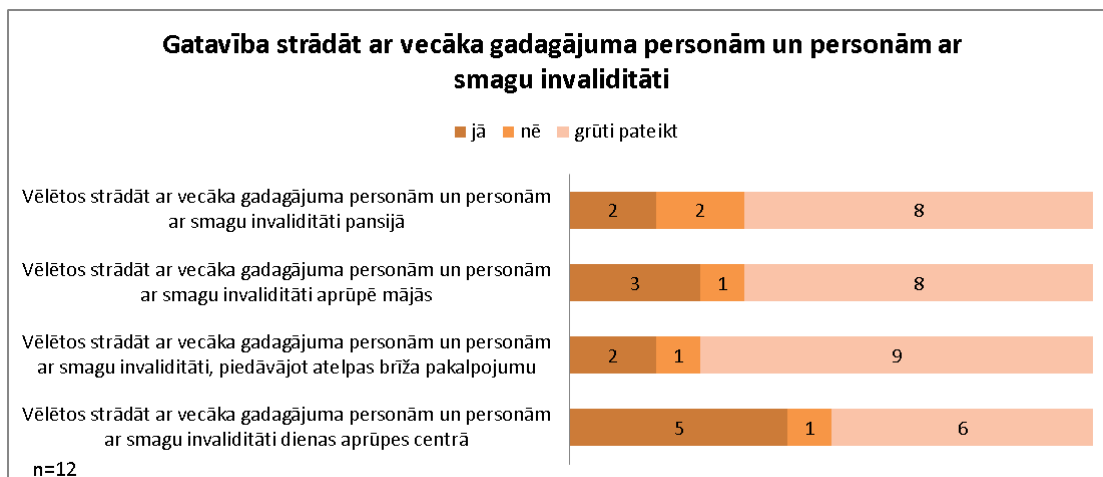

Attēls 9. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar pilngadīgām personām ar GRT.

Darbam ar pilngadīgām personām ar GRT speciālas apmācības būtu nepieciešamas pieciem no 19 darbiniekiem. Specifiskas apmācību tēmas būtu šādas: “komunikācijas prasmes ar cilvēkiem ar GRT”, papildus seminārs par iespējamo darbu ar šādu klientu grupu, “personu ar GRT īpatnības”, sociālā pedagogija, speciālā pedagogija.

Apmācības nebūtu nepieciešamas četriem darbiniekiem un desmit darbinieki nejūtas pārliecināti, vai viņiem būs nepieciešamas īpašas apmācības darbam ar mērķagrupu.

Darbs ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti. Attiecībā uz vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti dienas aprūpes centrā būtu gatavi strādāt pieci darbinieki (no 12, kuri atbildēja uz šo jautājumu), pansijā un atelpas brīža pakalpojumā – divi darbinieki, aprūpē mājās – trīs darbinieki.

Attēls 10. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti.

Darbam ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti speciālas apmācības būtu nepieciešama diviem no šiem 12 darbiniekiem. Trīs darbinieki norādījuši, ka specifiskas apmācības tiem nav neieciešamas un septiņi nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības. Kā indikatīvās nepieciešamās apmācību tēmas norādīti aprūpētāju kursi un personu ar invaliditāti aprūpe un īpatnības.

Attiecībā uz iespējamo nodarbinātību citā jomā un profesijā, no aptaujātajiem 45 BSAC darbiniekiem citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt desmit iestādes darbinieki, 16 to nevēlētos un 19 darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt, vai to vēlētos. Kā jomas, kurās darbinieki būtu gatavi un vēlētos strādāt, tiek minētas šādas: aizbildņu, adoptētāju un audžuģimeņu atbalsta grupas, aprūpe un nakts aprūpe, darbs ar pirmsskolas vecuma bērniem, ēku un telpu apsaimniekošana, izglītības joma, friziera pakalpojumi bērniem, krīzes centrs, lietvedība un personāldaļa.

Attiecībā uz maksimālo attālumu līdz citai darbavietai, ko darbinieki būtu gatavi mērot līdz darbavietai nākotnē, lielākoties iestādes darbinieki būtu gatavi mērot mazus attālumus – 30 darbinieki kā maksimālo attālumu norādījuši līdz 10 km.

3. pielikums. Iestādes un Jelgavas pašvaldības uzdotie/precizējamie jautājumi

Šajā pielikumā apkopotas BSAC un pašvaldības pārdomas un neskaidrības, kas radušās attiecībā uz turpmākas bērnu aprūpes plānošanu un tika identificētas plānošanas semināros.

1. Vai īpašuma iegāde tiks atbalstīta ERAF (SAM 9.3.1.)?
2. Kādas platības mājokļi jāpiedāvā bērniem jaunajā modelī (jānoskaidro nepieciešamā platība uz vienu bērnu)? Pašreizējā noteiktā platība iestādēs ir 6 m² uz vienu bērnu, tomēr tā ir tikai guļamtelpām noteiktā platība, neieskaitot koplietošanas telpas un telpas darbiniekam.
3. Vai jaunajā modelī paredzētas sanitārās inspekcijas kontroles? Ja ir plānots vidi veidot ģimeniskāku, būtu vēlams mazāks slogs uz kontrolēm (jo ģimenēs tādas netiek veiktas).
4. Jāprecizē konkrētāki kritēriji, pēc kā bērni būs jāsadala grupās – pa kādām vecuma grupām u.tml.!
5. Kas notiks ar tiem pašvaldības bērniem, kuri citās pašvaldībās saņem Valsts apmaksātu specializēto aprūpi?
6. Kā jaunajā modelī plānotas tikšanās ar bioloģiskajiem vecākiem?
7. Kā organizēt jauno mājokļu finansēšanas modeli, kāda būs cena uz vienu bērnu par šo pakalpojumu – kāda būs cenas mainīgā un nemainīgā daļa?
8. Vai astoņi bērni kā maksimālais skaits grupā ir optimāls un piemērots?
9. Citi jautājumi, kas norādīti BSAC darbinieku sagatavotajā prezentācijā un tika prezentēti 19.janvāra plānošanas seminārā.

4. pielikums. Mazie – turpmāk veicamie darbi (pieraksts no 2.plānošanas sanāksmes)

Šajā pielikumā, atbilstoši plānošanas semināros pārrunātajam, identificēti veicamie darbi attiecībā uz bērnu aprūpes modeļa reorganizāciju. Tās kalpo kā vadlīnijas turpmākam BSAC darbam.

Darbi:

1. Izstrādāt precīzu modeli, kā organizēt ikdienas dzīvi bērnu aprūpē, piemēram,
 - a. veikala apmeklējumi,
 - b. pārtikas iegāde un sagatavošana,
 - c. ēdienkarte,
 - d. transporta organizēšana,
 - e. u.c. jautājumi, ko darbinieki ir aktualizējuši prezentācijā.
2. Izstrādāt modeli, kā organizēt saimniecību ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā (cik un kādi darbinieki ir nepieciešami, kuri būtu iepērkamie pakalpojumi).
3. Apkopot sarakstu ar to, kādi noteikumi/prasības, kas pašlaik attiecas uz bērnu ilgstošas aprūpes iestādi, neder ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā.
4. Izstrādāt divus scenārijus bērnu skaita prognozei:
 - a. piecas grupas – pieci mājokļi
 - b. trīs grupas – trīs mājokļi
5. Precizēt, vai un kā (par cik kvadrātmetriem) mainīsies administratīvo telpu platība iestādē. Šobrīd pieņemts, ka šī platība paliks nemainīga.
6. Definēt jaunbūvējamo māju parametrus:
 - a. būves m^2 , zemes m^2
 - b. istabu skaits, telpu programma
 - c. māju izvietojums, īpašumtiesības
7. Precizēt apbūves zemes iegādes cenu par $1 m^2$. Šobrīd pieņemts 10 EUR/ m^2 .
8. Definēt nepieciešamo personāla apmācību tēmas.
9. Izveidot izmaksu tāmi esošās ēkas pārbūvei.
10. Precizēt, kā tiks organizēts darbs daudzfunkcionālajā centrā - kā tiks organizēti daudzfunkcionālajā centrā paredzētie pakalpojumi arī ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem (piemēram, fizioterapeits, psihologs).

5. pielikums. Nepieciešamo apmācību saraksts BSAC darbiniekiem

Zemāk uzskaitītas identificētās BSAC darbiniekiem nepieciešamo apmācību tēmas ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu aprūpei un darbā ar citām mērķa grupām.

Ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem:

- Informatīvs seminārs pirms reorganizācijas par procesa norisi un par kritērijiem, pēc kādiem bērnus sadalīt dzīvei grupās;
- Kursi iemaņu apgūšanā vai atjaunošanā darbā ar bērniem;
- Budžeta plānošana jaunajā aprūpes modelī;
- Darbs ar bērniem ar uzvedības traucējumiem;
- Veselīga uztura plānošana bērniem;
- Pirmā medicīniskā palīdzība;
- Kā rīkoties dažādu lēkmju (epilepsijas, astmas u.c.) gadījumos;
- Grupu supervīzijas;
- Bērni un jaunieši ar uzvedības traucējumiem;
- Darbs ar autismu slimiem bērniem;
- Konfliktsituāciju risināšana.

Bērniem ar FT

- Darbs ar mērķagrupu, mērķgrupas specifika;
- Darbs ar bērniem ar autismu;
- Psiholoģija;
- Sociālā pedagoģija;
- Bērnu ķermeņa valoda;
- Speciālā pedagoģija;
- Dažādu aktivitāšu organizēšana mērķa grupai.

Pieaugušajiem ar GRT

- Darbs ar mērķagrupu, mērķgrupas specifika;
- Sociālā pedagoģija;
- Komunikācijas prasmes ar personām ar GRT;
- Speciālā pedagoģija.

Vecāka gadagājuma personām un pilngadīgām personām ar smagiem FT

- Darbs ar mērķagrupu, mērķgrupas specifika;
- Aprūpētāju apmācības.